

Social- försäkringen i siffror 2012

Försäkringskassan

Försäkringskassan 2012
ISSN: 1650-2248
ISBN: 978-91-7500-371-9
Grafisk produktion: Kristina Malm
Tryckeri: DanagårdLiTHO

Försäkringskassan
Huvudkontoret
103 51 Stockholm
Telefon 08-786 90 00
E-post: huvudkontoret@forsakringskassan.se
Läs mer om socialförsäkringen på Försäkringskassans
hemsida www.forsakringskassan.se

Socialförsäkringen i siffror 2012 kan beställas via
Försäkringskassans hemsida www.forsakringskassan.se.
Priset är 120 kronor exklusive moms och porto.

Förord

Försäkringskassan ger årligen ut *Socialförsäkringen i siffror* som syftar till att med statistik och kommentarer redovisa ett antal försäkringar och bidrag som administreras av Försäkringskassan.

Socialförsäkringen är ett naturligt inslag i de flestas liv. Den har stor betydelse inte bara för människors trygghet och välfärd utan också för samhällsekonomin. De totala utgifterna för de försäkringar och bidrag som administrerades av Försäkringskassan utgjorde år 2011 cirka 209 miljarder kronor, eller motsvarande 6 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP).

Många medarbetare på Försäkringskassan har deltagit i arbetet med *Socialförsäkringen i siffror 2012*. Jacob Stafstedt har författat kapitlet om socialförsäkringens finansiella omfattning, Ulrik Lidwall kapitlet om registrerade försäkrade, ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning och annan utbetalning samt Andrea Kolk kapitlet om ekonomisk trygghet för familjer och barn. Andrea Kolk har även varit redaktör för hela publikationen.

Stockholm i maj 2012

Dan Eliasson
Generaldirektör

Socialförsäkringens finansiella omfattning 8

Socialförsäkringens utgifter **8**

Socialförsäkringens finansiering **13**

Registrerade försäkrade 15

Ekonomisk trygghet för familjer och barn 18

Föräldrapenning **18**

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn **22**

Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar **25**

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption **26**

Graviditetspenning **28**

Barnbidrag **30**

Vårdbidrag **32**

Underhållsstöd **36**

Bostadsbidrag **38**

Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning 40

Sjukpenning **40**

Arbetslivsinriktad rehabilitering **44**

Sjukersättning och aktivitetsersättning **46**

Bostadstillägg till personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning **51**

Närståendepenning **53**

Arbetsskadeersättning **54**

Tandvård **56**

Handikappersättning **60**

Assistansersättning **62**

Bilstöd **64**

Annan utbetalning 66

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning **66**

Etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning **68**

Publicerat av Försäkringskassan 70

Inledning

Den svenska socialförsäkringen syftar till att ge ekonomisk trygghet under livets olika skeden och omfattar alla som bor eller arbetar i Sverige. I de delar av socialförsäkringen som Försäkringskassan administrerar ingår främst försäkringar och bidrag som betalas ut till barnfamiljer, till sjuka och till personer med funktionsnedsättning. Från och med januari 2010 administrerar Pensionsmyndigheten försäkringar och bidrag som betalas ut till pensionärer. Dessa ersättningar inkluderas inte i denna publikation.

Socialförsäkringens utgifter var år 2011 totalt 209 miljarder kronor, eller motsvarande 6 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP). Lite mer än hälften av utgifterna gick till sjuka och personer med funktionsnedsättning, närmare en tredjedel till barn och familjer samt resterande del till andra ersättningar inom främst arbetsmarknadsområdet samt till administration.

Socialförsäkringen i siffror 2012 ger en övergripande beskrivning av de försäkringar och bidrag som administreras av Försäkringskassan. Socialförsäkringen beskrivs i tabeller, kartor och diagram utifrån områdena socialförsäkringens omfattning och finansiering, registrerade försäkrade, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning samt annan utbetalning. Några av de mått som beskrivs för ett antal försäkringar och bidrag är antal mottagare, utbetalt belopp och genomsnittlig ersättning. För att sätta statistiken i sitt sammanhang finns för varje försäkring och bidrag en regelruta som på ett överskådligt och lättbegripligt sätt beskriver det gällande regelverket.

Försäkrade har olika behov av socialförsäkringen och nyttjar den på olika sätt. Därför redovisas statistiken fördelat på kön och ålder, samt i vissa fall på födelseregion och län.

På Försäkringskassans hemsida, www.forsakringskassan.se, finns en PDF-version av Socialförsäkringen i siffror 2012 samt ett diagramunderlag som länkar till den underliggande statistiken. Ytterligare statistikuppgifter finns även på Försäkringskassans hemsida för officiell och annan statistik, <http://statistik.forsakringskassan.se/>. Frågor om statistiken kan också ställas per e-post till statistikenheten@forsakringskassan.se.

Läsanvisningar

För varje försäkring och bidrag som är inkluderad i Socialförsäkringen i siffror 2012 finns en regelruta som beskriver regelverket för samma år som statistiken avser, det vill säga för år 2011. Denna regelruta är till för att hjälpa läsaren att sätta statistiken i sitt sammanhang och är inte att betrakta som ett formellt regelverk för den försäkring eller bidrag den avser. I de fall där regelverket har ändrats under året redovisas de regler som gällde senast under det aktuella året. Formell information om regelverket finns på Försäkringskassans hemsida, www.forsakringskassan.se.

Retroaktiva beslut, omprövningar, indrag med mera kan göra att statistik som tas ut vid olika tillfällen från Försäkringskassans datalager STORE skiljer sig något åt. Därmed kan uppgifter om till exempel antal mottagare som redovisas skilja sig något från vad som har redovisats i andra sammanhang.

I begreppet ”dagar” innefattas genomgående enbart så kallade nettodagar, det vill säga att till exempel två dagar med 50 procent ersättning räknas som en nettodag.

Alla uppgifter om utgifter, medelbelopp, antal dagar i medeltal med mera är avrundade. Totaluppgifter eller uppgifter för samtliga individer bygger däremot på beräkningar av icke-avrundade värden.

För beräkning av storleken på inkomstrelaterade dagersättningar vid till exempel sjukpenning, graviditetspenning och föräldrapenning multipliceras ersättningsnivån (80 eller 75 procent) med en så kallad omräkningsfaktor som år 2011 är 0,97. Nivån på omräkningsfaktorn fastställs av riksdagen. Ersättningen vid inkomstrelaterade dagersättningar är därför *knapp* 80 eller 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten.

Dagersättningarnas storlek beräknas olika beroende på om det är en tim-/dagberäknad ersättning (t.ex. tillfällig föräldrapenning) eller en kalenderdagsberäknad ersättning (t.ex. föräldrapenning). Detta innebär att trots att den maximala ersättningen baseras på 7,5 respektive 10 prisbasbelopp för tillfällig föräldrapenning och föräldrapenning så kan ändå det genomsnittliga dagbeloppet för tillfällig föräldrapenning överstiga det för föräldrapenning.

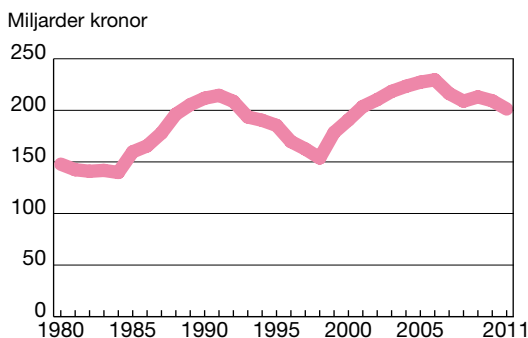
För försäkringar och bidrag som betalas ut under en längre period kan uppgifter förändras under ärendets gång. Detta gäller till exempel assistansersättning och pågående fall med sjukpenning, där typ av annordnare respektive diagnos kan förändras över tid. Uppgifterna är då hämtade vid det första beviljandet och eventuella förändringar fångas inte i statistiken.

Diagrammet ”Andel av befolkningen med sjukersättning eller aktivitetsersättning per födelseregion i december 2011” har åldersstandardiserats. Detta eftersom åldersstrukturen varierar för olika födelseregioner, vilket är viktigt att ta hänsyn till då förekomsten av sjukdom varierar med ålder. En åldersstandardisering innebär att åldersstrukturen har justerats att bli lika för olika födelseregioner.

Socialförsäkringens finansiella omfattning

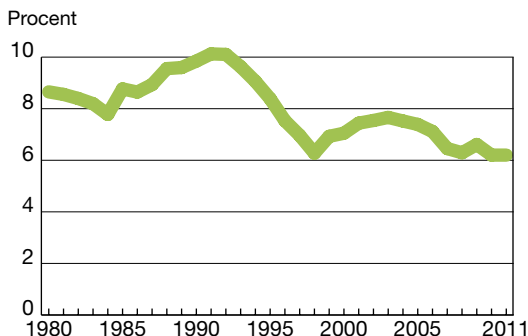
Socialförsäkringens utgifter

Socialförsäkringens utgifter definieras här som utgifter för försäkringar och bidrag som under år 2011 administrerades av Försäkringskassan, det vill säga främst försäkringar och bidrag som betalas ut till barnfamiljer, till sjuka och till personer med funktionsnedsättning.

Socialförsäkringens utgifter i 2011 års priser. År 2011 var socialförsäkringens utgifter för de förmåner som administreras av Försäkringskassan (exklusive administration) 201 miljarder kronor. Sedan år 1980 har utgifterna ökat med 136 procent (uttryckt i 2011 års priser). Mellan år 1992 och 1998 minskade utgifterna, främst

på grund av utgiftsdämpande regeländringar såsom sänkta ersättningsnivåer samt införande av sjuklöneperiod och karensdag i sjukförsäkringen. Utgiftsökningen från år 1999 beror bland annat på de snabbt stigande utgifterna inom sjukförsäkringen. År 1999 infördes även en statlig ålderspensionsavgift, där staten betalar in pensionsrätt för personer med till exempel sjukpenning och föräldrapenning. Utgiftsminskningen från 2006 beror främst på minskade kostnader för sjukpenning och sjukersättning. Under 2011 ökade dock utgifterna för sjukpenning återigen medan kostnaderna för sjukersättning fortsatte minska. Socialförsäkringens utgifter år 2011 inklusive administrationskostnader var knappt 209 miljarder kronor.

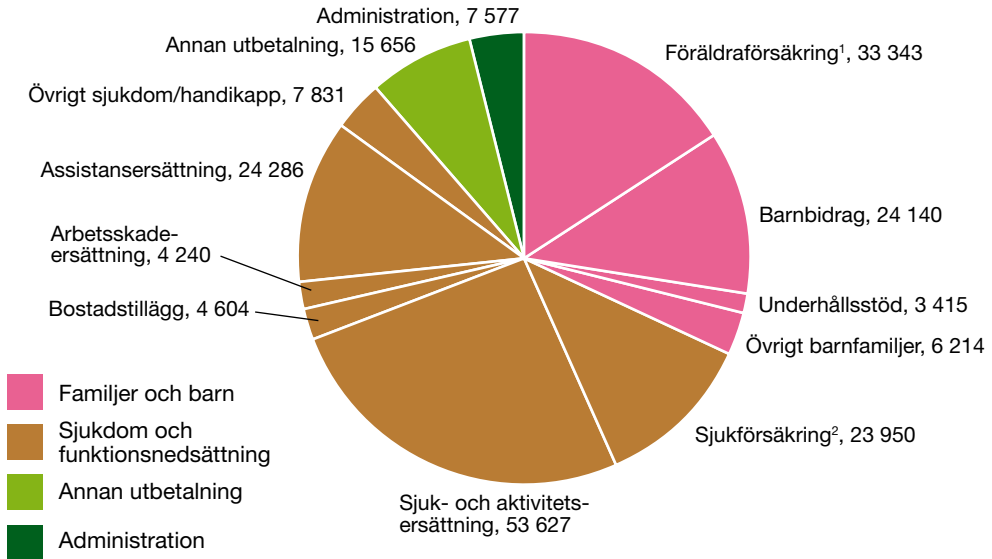

Socialförsäkringens utgifter (exklusive administration) i förhållande till bruttonationalprodukten (BNP). Utbetalningarna från socialförsäkringen är en betydande del av samhällsekonomin. År 2011 motsvarade dessa utbetalningar 5,8 procent av BNP, vilket är den lägsta nivån under de senaste 30 åren. Socialförsäkringens utgifter inklusive administrationskostnader motsvarade 6,0 procent av BNP år 2011.

Utgifter per utgiftsområde/förmån, miljoner kronor	2009	2010	2011
<i>Ekonomisk trygghet för familjer och barn</i>			
Föräldrapenning	25 224	26 488	27 448
Tillfällig föräldrapenning	4 641	4 852	5 392
Graviditetspenning	522	525	503
Barnbidrag	23 364	23 731	24 140
Bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar	3 372	3 493	3 342
Vårdbidrag	2 789	2 766	2 849
Underhållsstöd	3 645	3 550	3 415
Adoptionskostnadsbidrag	29	28	22
Totalt	63 586	65 433	67 112
<i>Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning</i>			
Sjukpenning	20 628	18 449	21 195
Rehabiliteringsersättningar	2 140	1 990	2 575
Närståendepenning	90	115	144
Högnkostnadsskydd för arbetsgivare	0	0	37
Tandvård	5 503	4 897	4 957
Sjukvård i internationella förhållanden	608	579	650
Sjuk-/aktivitetsersättning	67 804	60 597	53 627
Bostadstillägg	4 467	4 698	4 604
Handikappersättning	1 242	1 226	1 244
Arbetsskadeersättning	5 156	4 587	4 240
Bilstöd	222	259	261
Assistansersättning	21 753	23 188	24 286
Bidrag till landsting	1000	1000	714
Övrig ersättning	7	6	6
Totalt	130 620	121 592	118 538
<i>Annan utbetalning</i>			
Aktivitetsstöd	10 293	16 157	15 364
Etableringsersättning	0	0	263
Dagpenning VPL	3	0	0
Familjebidrag VPL	29	31	19
Övrigt	19	21	10
Totalt	10 344	16 209	15 656
<i>Administration</i>	7 447	7 406	7 577
Totalt	211 998	210 640	208 882

Socialförsäkringens utgifter 2009–2011 i miljoner kronor (löpande priser). För ett utgiftsområde, Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning, har utgifterna minskat successivt mellan 2009 och 2011. Detta beror främst på minskade utgifter för sjukersättning. Utgifterna för Ekonomisk

trygghet för familjer och barn har däremot ökat, vilket bland annat förklaras av att antal födda barn ökat. Inom kategorin Annan utbetalning dominerar utgifterna för aktivitetsstöd, den ersättning som betalas till personer som medverkar i arbetsmarknadsprogram.

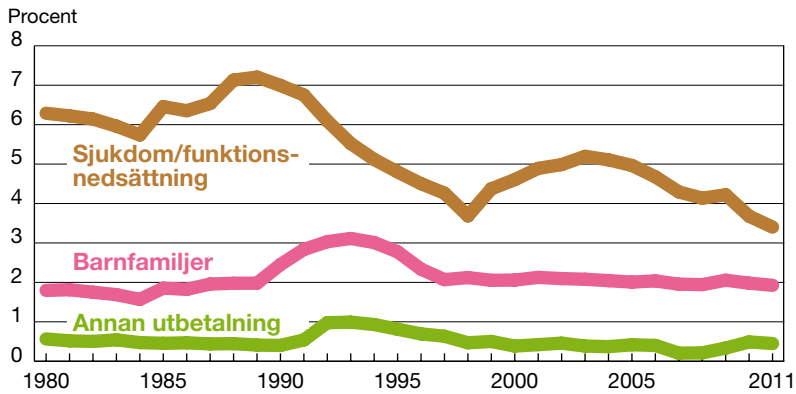

¹ Inkluderar föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning.

² Inkluderar sjukpenning, rehabiliteringsersättningar, närståendepenning och högkostnadsskydd för arbetsgivare.

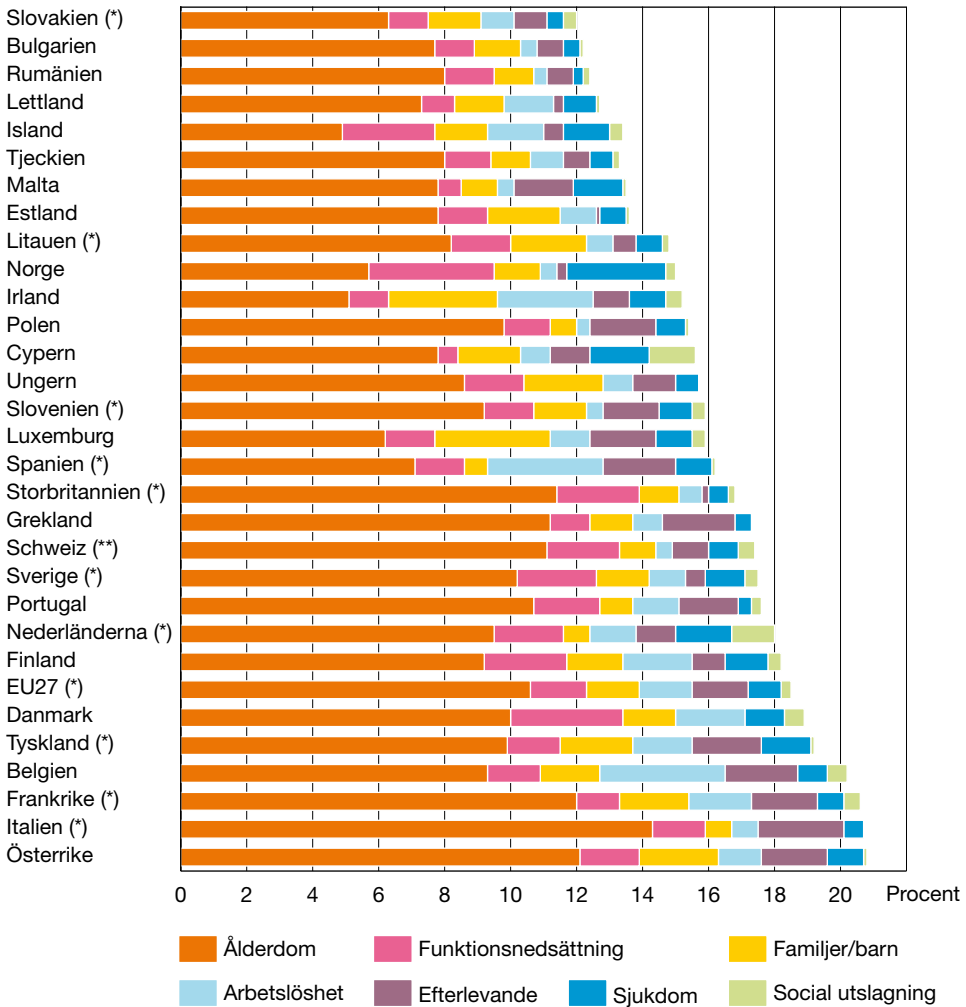
Utgifternas fördelning 2011 (miljoner kronor). Lite mer än hälften av socialförsäkringens utgifter (57 procent eller 119 miljarder kronor) gick till sjuka och personer med funktionsnedsättning. Till barnfamiljer gick 32

procent av utgifterna (67 miljarder kronor). Därutöver finns vissa andra ersättningar, främst inom arbetsmarknadsområdet (knappt 16 miljarder kronor). Resterande del var utgifter för administration (knappt 8 miljarder kronor).

Utgiftsområden i förhållande till BNP. Utgifterna för sjukdom och funktionsnedsättning ökade under senare delen av 1980-talet, men sjönk därefter från drygt 7 procent av BNP år 1989 till knappt 4 procent av BNP år 1998. Nedgången berodde bland annat på minskad sjukfrånvaro, införande av sjuklöneperioden, sänkning av ersättningsnivåer samt att landstingen fick ta över kostnadsansvaret för

läkemedel. Mellan 1998 och 2003 steg utgifterna i förhållande till BNP på grund av den ökade sjukfrånvaron. Därefter har utgifterna återigen minskat. Ersättningar till barn och familjer ökade i förhållande till BNP i början av 1990-talet på grund av stora barnkullar. Under andra hälften av 1990-talet sjönk återigen utgifterna i förhållande till BNP och har därefter legat stabilt på drygt 2 procent.

(*) Preliminära värden
 (**) Värden avser år 2008
 Källa: Eurostat (2011)

Offentliga transfereringar i förhållande till BNP år 2009 i Sverige och andra europeiska länder.

Offentliga transfereringar innefattar förutom socialförsäkringen även arbetslöshetsersättning och ekonomiskt bistånd. Sveriges andel offentliga transfereringar till hushåll i förhållande till BNP är något lägre än EU-genomsnittet. De baltiska länderna har bland de

lägsta andelarna, mellan 12 och 15 procent. Det finns stora skillnader hur olika länder använder sig av offentliga transfereringar och direkta tjänster för att möta behoven inom socialförsäkrings-systemet. Exempel på direkta tjänster är skattereduktioner och subventionerade daghemsplatser och de ingår inte i denna sammanställning.

Socialförsäkringens finansiering

Socialförsäkringen finansieras av avgifter, statliga medel samt av övriga inkomster, till exempel ersättningar från kommuner.

Miljoner kronor	Inkomster				Utgifter			Över-/underskott
	Avgifter	Statliga medel enl. lag	Övrigt	Summa	Utbetalningar	Administration	Summa	
Föräldraförsäkring ¹	28 481	–	–	28 481	32 840	1 245	34 085	–5 604
Barnbidrag	–	24 413	–	24 413	24 140	273	24 413	–
Bostadsbidrag till barnfamiljer m.fl.	–	3 579	–	3 579	3 342	236	3 579	–
Vårdbidrag för funktionshindrade barn	–	3 061	–	3 061	2 849	211	3 061	–
Underhållsstöd	–	2 378	1 384	3 762	3 415	347	3 762	–
Sjukförsäkring ²	66 718	14 768	–	81 486	78 080	3 623	81 703	–217 ³
Bidrag till landsting	–	714	–	714	714	..	714	–
Tandvård	–	5 152	–	5 152	4 957	195	5 152	–
Sjukvård i internationella förhållanden	–	691	–	691	650	42	691	–
Handikappersättning	–	1 348	–	1 348	1 244	104	1 348	–
Aktivitetsstöd	15 364	614	–	15 978	15 364	614	15 978	–
Etableringsersättning	–	268	–	268	263	5	268	–
Arbetssskadeersättningar m.m.	8 803	46	41	8 891	4 240	242	4 482	4 408
Bilstöd	–	288	–	288	261	27	288	–
Assistansersättning	–	20 121	4 425	24 546	24 286	260	24 546	–
Bostadstillägg	–	4 748	–	4 748	4 604	144	4 748	–
Övriga ersättningar	4	54	4	63	57	6	63	–
Summa	119 372	82 244	5 855	207 470	201 306	7 577	208 882	..

¹ Omfattar föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning, dock inte graviditetspenning vilken finansieras med sjukförsäkringsavgiften.

² Omfattar sjukpenning, rehabiliteringspenning och andra rehabiliteringsersättningar, sjuk- och aktivitetsersättning, graviditetspenning, närståendepenning samt högkostnadsskydd för arbetsgivare.

³ Skillnaden mellan influten sjukförsäkringsavgift och de utgifter som denna enligt lag ska finansiera.

Socialförsäkringens inkomster och utgifter 2011 i miljoner kronor.

År 2011 var inkomster av socialavgifter 119 miljarder kronor. Därtill var den del som finansieras av statliga medel (skatter) 82 miljarder kronor (eller 39 procent av utgifterna). Ersättningar från kommuner, underhållsskyldiga eller liknade motsvarade knappt tre procent av utgifterna. Belopp-

en som redovisas under rubriken utbetalningar i tabellen innefattar även statliga ålderspensionsavgifter. Av de försäkringsgrenar som finansieras med avgifter gav arbetsskadeförsäkringen under 2011 ett överskott på drygt 4 miljarder kronor. Samtidigt gav sjuk- och föräldraförsäkringen tillsammans ett underskott på knappt 6 miljarder kronor.

Avgiftssatser i procent	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ålderspensionsavgift ¹	10,21	10,21	10,21	10,21	10,21	10,21	10,21
Efterlevandepensionsavgift ¹	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	1,70	1,17
Sjukförsäkringsavgift							
– Arbetsgivaravgift	10,15	8,64	8,78	7,71	6,71	5,95	5,02
– Egenföretagare	11,12	9,61	9,61	7,93	6,93	6,042	5,11
Föräldraförsäkringsavgift ¹	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20
Arbetssskadeavgift ¹	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68
Arbetsmarknadsavgift							
– Arbetsgivaravgift	4,45	4,45	4,45	2,43	2,43	4,65	2,91
– Egenföretagare	1,91	1,91	1,91	0,5	0,5	2,11	0,37
Allmän löneavgift ¹	3,07	4,4	4,4	7,49	7,49	6,03	9,23
Arbetsgivaravgift totalt	32,46	32,28	32,42	32,42	31,42	31,42	31,42
Egenavgifter totalt	30,89	30,71	30,71	30,71	29,71	28,972	28,97

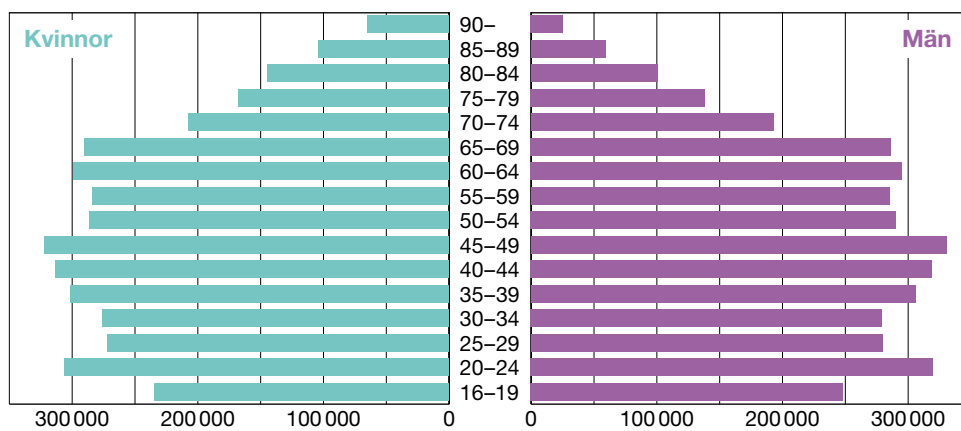
¹ Arbetsgivar- och egenavgifter har samma avgiftssats.

² Från den 1 januari 2010 till och med den 30 juni uppgick sjukförsäkringsavgiften i egenavgifterna till 6,78 procent. Egenavgiften totalt uppgick då till 29,71 procent. Sjukförsäkringsavgiften sänktes från och med den 1 juli 2010 med 0,74 procentenheter till följd av förlängd karenstid för enskilda näringsidkare. Lagen tillämpas på inkomst som uppbärs efter den 30 juni 2010.

Lagstadgade avgifter till socialförsäkringen i procent av respektive avgiftsunderlag. Avgiftsunderlaget för de sociala avgifterna består av lönesumman för anställda och egenföretagare. Avgifterna betalas in av arbetsgivare respektive egenföretagare. Vissa förändringar i avgifterna har kompenseras med motsvarande förändringar i den så kallade allmänna löneavgiften (en avgift som inte är kopplad till någon särskild socialförsäkringsförmån). De totala arbetsgivaravgifterna har därför

legat stabilt på lite över 32 procent fram till år 2009. Då sänktes sjukförsäkringsavgiften med en procentenhet medan övriga avgifter var oförändrade. Den totala avgiften sänktes därmed med en procentenhet. Under 2011 sänktes sjuförsäkringsavgiften, efterlevandepensionsavgiften och arbetsmarknadsavgiften samtidigt som den allmänna löneavgiften höjdes så att summan av arbetsmarknadsavgifterna respektive egenavgifterna blev oförändrade.

Registrerade försäkrade

Registrerade försäkrade i december 2011 fördelat på åldersgrupper.

Födelseregion	Antal registrerade försäkrade 16-64 år		
	Kvinnor	Män	Samtliga
Sverige	3 249 682	3 209 508	6 459 190
Norden utom Sverige	135 906	97 410	233 316
EU 27 ¹ utom Norden	111 131	101 184	212 315
Övriga Europa	90 848	81 336	172 184
Afrika söder om Sahara	38 685	38 722	77 407
Asien utan Mellanöstern	77 992	46 185	124 177
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	123 345	143 989	267 334
Nordamerika	12 113	12 788	24 901
Sydamerika	29 924	27 436	57 360
Oceanien	1 163	2 037	3 200
Samtliga²	3 870 789	3 760 595	7 631 384

¹ I EU 27 inkluderas europeiska unionens samtliga 27 medlemsstater.

² Registrerade försäkrade där uppgift saknas om födelseregion (omkring 20 stycken) inkluderas inte i tabellen.

Registrerade försäkrade i december 2011 fördelat på födelseregion.

Av de 7,6 miljoner registrerade försäkrade hos Försäkringskassan

år 2011 är 85 procent inrikesfödda, medan 15 procent är födda i ett annat land än Sverige.

Regler 2011

I Sverige är en person försäkrad i det svenska socialförsäkrings-systemet om han eller hon bor eller arbetar här. Detta innebär att personen har rätt till olika typer av försäkringar och bidrag.

Bosättningsbaserade försäkringar och bidrag omfattar i regel alla som bor i Sverige under en längre tid än ett år. Den bosättningsbaserade försäkringen upphör vanligtvis för personer som inte längre anses vara bosatta i Sverige.

Arbetsbaserade försäkringar och bidrag omfattar i regel alla som till exempel är anställda eller är egna företagare i Sverige. Avsikten med arbetsbaserade försäkringar och bidrag är att de ska täcka någon form av inkomstbortfall.

Alla försäkrade svenska och utländska medborgare som har fyllt 16 år och som är bosatta i Sverige är registrerade hos Försäkringskassan.

Födelse- region	Antal registrerade försäkrade 19–64 år			Skattad andel med rätt till en sjukpenninggrundande inkomst, procent		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Sverige	2 236 479	2 334 825	4 571 304	88	89	88
Norden						
utom Sverige	81 452	63 184	144 636	80	79	79
EU 27						
utom Norden	76 196	69 179	145 375	76	82	78
Övriga Europa	74 899	67 347	142 246	73	79	76
Afrika söder om Sahara	32 139	32 131	64 270	56	65	60
Asien utan Mellanöstern	67 269	37 019	104 288	71	77	73
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	106 398	126 084	232 482	57	72	65
Nordamerika	9 413	10 310	19 723	73	79	76
Sydamerika	25 952	24 143	50 095	78	83	80
Oceanien	983	1 827	2 810	72	82	79
Samtliga	2 711 180	2 766 049	5 477 229	85	87	86

Försäkrade med rätt till en sjukpenninggrundande inkomst skattas här med de som har en pensionsgrundande inkomst (PGI) på minst 24 procent av prisbasbeloppet (exklusive de som har inkomstrelaterad sjuk- eller aktivitetsersättning samt de som saknar sjukpenninggrundande inkomst och får föräldrapenning på garantinivå).

**Skattad andel försäkrade i åld-
rarna 19–64 år med rätt till en
sjukpenninggrundande inkomst
i början av år 2011.** Andelen med
rätt till en sjukpenninggrundande
inkomst är högst bland inrikes-
födda och lägre bland utrikesfödda.
Av inrikesfödda har 88 procent
möjlighet att få inkomstrelaterade
dagersättningar som till exempel
sjukpenning, graviditetspenning
och tillfällig föräldrapenning.
Bland registrerade försäkrade
kvinnor och män födda i Afrika
söder om Sahara har 56 respektive
65 procent rätt till en sjukpenning-
grundande inkomst. Den främsta

förklaringen till att andelen är
lägre för personer födda i vissa
regioner är en sämre arbetsmark-
nadsanknytning jämfört med
personer födda i Sverige.

Exakt uppgift om andelen
försäkrade med rätt till en sjuk-
penninggrundande inkomst saknas.
Detta eftersom bedömningen
huruvida en person har rätt till en
sjukpenninggrundande inkomst
görs när han eller hon ansöker om
inkomstrelaterade dagsättningar.
Uppgifterna bygger därför på en
skattning utifrån uppgift om pen-
sionsgrundande inkomst.

Försäkrade som har rätt till en
sjukpenninggrundande inkomst
är de som genom förvärvsarbete
beräknas tjäna minst 24 procent
av prisbasbeloppet per år. Under
år 2011 motsvarar det en sjuk-
penninggrundande inkomst (SGI)
på knappt 10 300 kronor. Att ha

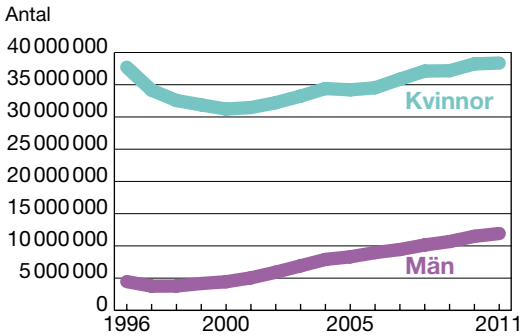
rätt till en sjukpenninggrundande
inkomst är en grundförutsätt-
ning för att vara berättigad till
inkomstrelaterade dagsättning-
ar som till exempel sjukpenning,
graviditetspenning och tillfällig
föräldrapenning.

**Regler
2011**

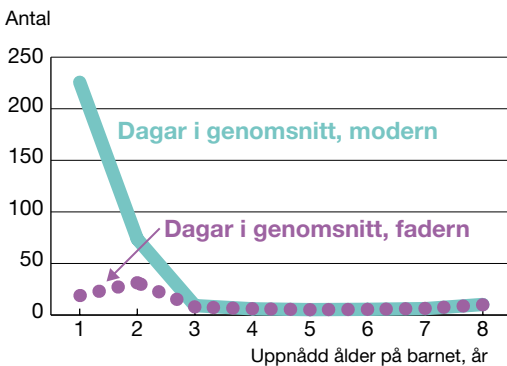
Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Föräldrapenning

Föräldrapenningen ska underlätta för föräldrar att kombinera föräldraskap med arbete eller studier.

Dagar med föräldrapenning. De uttagna dagarna med föräldrapenning sjönk i slutet av 90-talet i samband med att barnafödandet minskade. I början av 2000-talet ökade åter barnafödandet och likaså de uttagna dagarna med föräldrapenning. Under tidsperioden har det skett ett flertal förändringar i regelverket gällande bland annat antal ersatta dagar och ersättningsnivåns storlek. År 2011 betalades det ut drygt 50 miljoner dagar med föräldrapenning, varav 76 procent till kvinnor. Männen uttag av dagar har ökat under tidsperioden. Från att ha tagit ut knappt 11 procent av de utbetalade dagarna år 1996 tog männen ut knappt 24 procent av dagarna under år 2011.

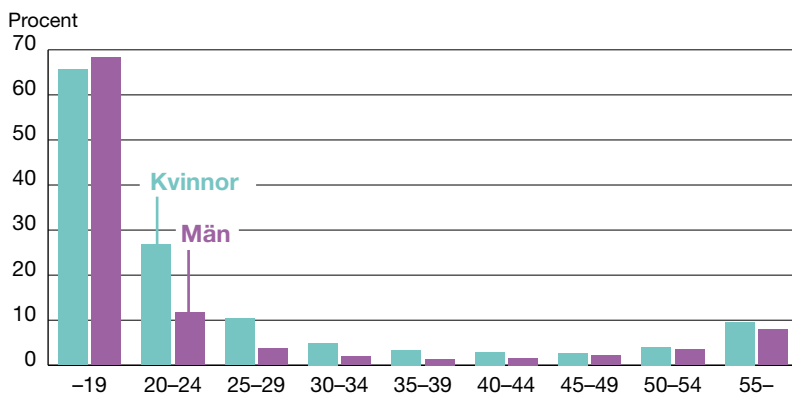
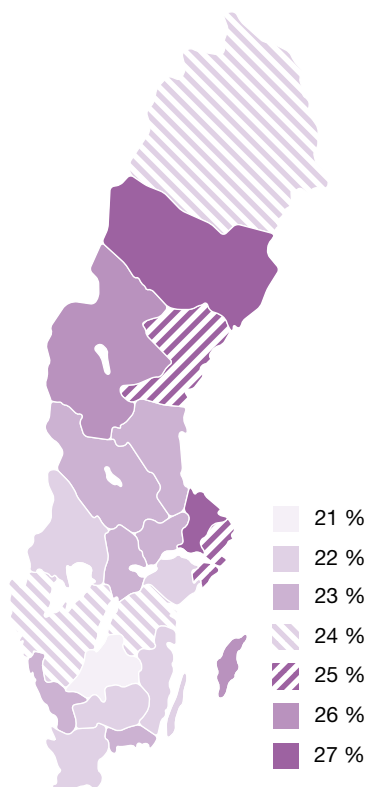

Genomsnittligt antal uttagna dagar med föräldrapenning vid olika åldrar för barn födda år 2003. För de barn som föddes år 2003 togs de allra flesta föräldrapenningdagarna ut under barnets första levnadsår och då främst av kvinnor. Från det att barnet är 3 år gammalt finns inga skillnader i antalet uttagna dagar för kvinnor och män.

Mäns andel av föräldrapenningdagarna per län år 2011.

Av alla dagar med föräldrapenning som betalades ut under år 2011 tog männen ut knappt 24 procent. Andelen var högst i Uppsala län (knappt 27 procent) och lägst i Jönköpings län (drygt 21 procent). Inom många av länen var spridningen mellan olika kommuner stor. Till exempel var andelen högre i kommuner där det finns större universitetsstäder (exempelvis Umeå, Uppsala och Lund) än i glesbygdskommuner.

Männens andel av föräldrapenningdagarna är även beroende av hur många föräldrapenningdagar kvinnorna tar ut. Detta innebär att trots att det kan finnas skillnader i andel mellan två län så kan männens genomsnittliga uttag per barn vara detsamma, skillnaden i andel beror då snarare på att kvinnornas uttag varierar mellan länen.

Andel mottagare av föräldrapenning enbart på grundnivå år 2011.

I åldersgruppen 19 år eller yngre var det 65 procent av kvinnorna och 68 procent av männen som på grund av att de inte uppfyllde kraven för att få inkomstrelaterad föräldrapenning enbart tog ut föräldrapenning på grundnivå år

2011. Antalet mottagare av föräldrapenning i den yngsta åldersgruppen är dock få.

Andelen som enbart tog ut föräldrapenning på grundnivå sjunker med stigande ålder på föräldrarna fram till 50 års ålder, då andelen åter börjar öka.

Ålder	Antal barn		Andel barn för vilka föräldrapenning har tagits ut, procent av totala antalet barn	
	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor
0	48 749	50 971	89	89
1	54 783	57 865	96	96
2	40 820	43 613	74	74
3	29 984	32 074	55	55
4	27 909	29 993	52	52
5	27 732	29 056	52	51
6	28 234	29 625	54	54
7	29 313	30 728	57	56
8	26 390	27 522	52	51
Samtliga	313 914	331 447	65	65

Barn för vilka föräldrar har tagit ut föräldrapenning år 2011. Totalt 89 procent av barnen som föddes under år 2011 (0 år i tabellen) har föräldrar som tagit ut föräldrapenning under året. Då åldern

på barnen stiger blir det mindre vanligt att föräldrarna tar ut föräldrapenning. Totalt utbetalades föräldrapenning för knappt 65 procent av alla barn i åldrarna 0–8 år under år 2011.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
–19	1 640	60	173	71	184	206
20–24	23 585	3 926	157	46	286	448
25–29	68 815	27 304	131	44	409	557
30–34	119 293	73 606	104	43	504	629
35–39	119 076	102 598	77	37	519	651
40–44	56 397	70 772	57	32	486	627
45–49	13 151	29 836	39	31	426	593
50–54	1 200	8 178	38	32	395	568
55–	73	3 149	44	39	284	500
Samtliga	403 230	319 429	95	37	459	620

Föräldrapenning år 2011. Av totalt 25,0 miljarder kronor som betalades ut i föräldrapenning under år 2011 gick 70 procent till kvinnor och 30 procent till män. Av mottagarna var 56 procent kvinnor och 44 procent män. Det genomsnittliga ersatta dagbeloppet för män var 35 procent högre än för kvinnor, vilket bland annat beror på skillnaden i mäns och kvinnors arbetsinkomster och skillnaden i

uttaget av föräldrapenning. Bland annat tog kvinnor ut föräldrapenning på grundnivå i större utsträckning än män.

Det genomsnittliga antalet utbetalda dagar blir färre i de äldre åldersklasserna. Det beror bland annat på att unga föräldrar oftare har yngre barn och att föräldrarna oftast tar ut större delen av föräldrapenningdagarna när barnet är yngre.

Födelseregion	Andel mottagare enbart grundnivå, procent		Medelbelopp (oavsett ersättningsnivå), kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Sverige	2,9	0,8	509	649
Norden utom Sverige	6,2	2,7	497	618
EU 25 utom Norden	15,2	4,7	405	593
Övriga Europa	17,0	5,2	351	506
Afrika Söder om Sahara	34,3	16,6	241	392
Asien utan Mellanöstern	23,6	9,5	317	490
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	29,6	13,4	268	448
Nordamerika	15,4	7,0	400	524
Sydamerika	15,4	5,3	391	516
Oceanien	14,2	5,1	463	593
Samtliga	6,6	2,1	459	620

Andel kvinnor och män som enbart mottog föräldrapenning på grundnivå samt genomsnittlig ersättning för alla föräldrar år 2011. Under 2011 var det knappt 7 procent av kvinnorna och drygt 2 procent av männen som enbart tog ut föräldrapenning på grundnivå. Andelen var lägst bland föräldrar födda i Sverige. Det var genomgående vanligare bland kvinnor

än bland män att enbart ta ut föräldrapenning på grundnivå, oavsett födelseregion.

Inrikesfödda föräldrar hade den högsta genomsnittliga ersättningen per dag jämfört med föräldrar födda i ett annat land än Sverige. Kvinnorna hade, oavsett födelseregion, i genomsnitt lägre ersättning per dag jämfört med männen.

Föräldrar kan få föräldrapenning med anledning av ett barns födelse eller adoption under sammanlagt 480 dagar per barn. För 390 av dagarna är ersättningen relaterad till föräldrarnas inkomst. Det finns en grundnivå på 180 kronor per dag för föräldrar som inte uppfyller kraven för att få inkomstrelaterad ersättning eller har låga eller inga inkomster. För de resterande 90 dagarna får föräldern ersättning motsvarande en lägstanivå som är 180 kronor per dag för alla.

Om föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet har båda rätt till hälften av det totala antalet

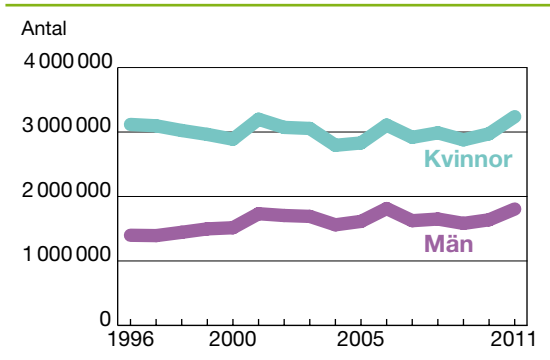
föräldrapenningdagar. En förälder kan dock avstå från dagar med föräldrapenning till förmån för den andra föräldern med undantag för 60 dagar som är reserverade för vardera föräldern.

Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag. Föräldrapenning kan som regel tas ut tills barnet har fyllt åtta år eller avslutat första skolåret. Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) och maximal ersättning baseras på 10 prisbasbelopp. År 2011 motsvarade det en maximal ersättning på 910 kronor per dag.

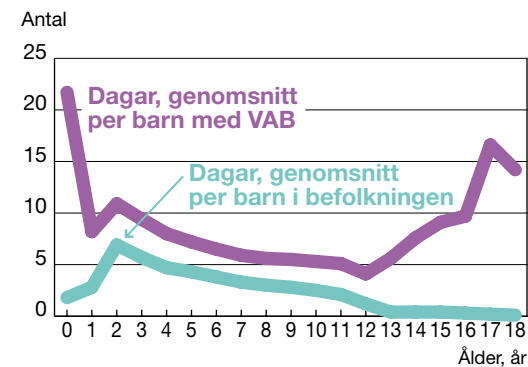
Regler 2011

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn gör det möjligt för föräldrar att få ersättning för att vara hemma från arbetet med sjuka barn.

Dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn. Av totalt drygt 5 miljoner ersatta dagar under 2011 använde kvinnor 64 procent och män 36 procent.

Förkortningen VAB står för tillfällig föräldrapenning för vård av barn.

Genomsnittligt antal dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn år 2011. Antalet dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn per barn i befolkningen (oavsett om föräldrarna använt förmånen eller inte) är som högst vid 2 års ålder och sjunker sedan med stigande ålder.

För barn födda under 2011 (0 år i figuren) och för barn som är 12 år eller äldre är det genomsnittliga antalet dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn i befolkningen lågt. Däremot är genomsnittligt antal dagar för de barn som förmånen används för högt. Detta beror främst på att förmånen används för allvarligt sjuka barn i dessa åldrar.

Barn i åldern 0–11 år för vilka föräldrar tagit ut tillfällig föräldrapenning för vård av barn år 2011. Föräldrar till drygt 636 000 barn i åldern 0–11 år fick tillfällig föräldrapenning för vård av barn under år 2011. Vanligast var att föräldrar till barn som är 2 år nyttjade tillfällig föräldrapenning för vård av barn, där 62 procent av alla flickor och 63 procent av alla pojkar hade en förälder som använde förmånen. Motsvarande siffra för alla barn i åldersgruppen 0–11 år var 49 procent för flickor och 50 procent för pojkar.

Ålder	Antal barn		Andel av respektive åldersgrupp, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0	4 199	5 041	8	9
1	18 795	20 777	33	35
2	34 636	37 342	62	63
3	33 085	35 717	61	62
4	31 720	34 253	59	60
5	31 895	34 141	59	60
6	30 244	31 886	58	58
7	28 699	30 678	55	56
8	27 421	28 875	54	54
9	25 097	26 594	50	51
10	21 872	23 623	46	47
11	19 138	20 518	40	41
Samtliga	306 801	329 445	49	50

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-19	17	6	8,4	7,0	458	570
20–24	4 115	1 864	10,1	7,4	615	825
25–29	31 397	17 692	9,4	6,8	723	877
30–34	86 907	56 692	9,1	6,6	785	902
35–39	127 453	90 209	8,3	6,3	816	910
40–44	95 322	73 165	7,3	5,8	824	910
45–49	40 206	37 152	6,7	5,6	825	899
50–54	8 921	11 749	6,3	5,6	815	888
55–59	3 360	3 695	3,9	5,5	843	873
60–64	2 571	1 258	2,8	4,7	850	844
65–	338	199	2,4	4,2	847	830
Samtliga	400 607	293 681	8,1	6,1	800	903

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn år 2011. Under 2011 använde knappt 695 000 personer tillfällig föräldrapenning för vård av barn, varav 58 procent var kvinnor och 42 procent var män. Totalt

betalades det ut cirka 4,2 miljarder kronor, varav 61 procent gick till kvinnor och 39 procent till män. I genomsnitt använde kvinnor drygt 8 dagar och män drygt 6 dagar under året.

**Regler
2011**

Om en förälder behöver avstå från förvärvsarbete i samband med sjukdom eller smitta hos barnet, sjukdom eller smitta hos barnets ordinarie vårdare, besök i samhällets förebyggande hälsovård med mera kan han eller hon ha rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barn. Detta gäller barn under 12 år och i vissa fall även äldre barn. Normalt kan ersättning för 60 dagar per barn och år betalas ut. När dessa har använts kan ytterligare 60 dagar tas ut vid barns sjukdom eller vid besök i samhällets förebyggande barnhälsovård. Rätten till tillfällig föräldrapenning för vård av barn kan i vissa situationer överlåtas

till en annan person, som i stället för föräldern stannar hemma från sitt arbete för att vårda barnet. Föräldrar till allvarligt sjuka barn som inte har fyllt 18 år kan få tillfällig föräldrapenning för vård av barn för obegränsat antal dagar. Båda föräldrarna kan då få ersättning för samma barn och tid.

Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag och är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. För till exempel anställda beräknas den utifrån arbetstid i dagar eller timmar. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar

Genom tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar kan föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) få ersättning när de deltar i föräldrautbildningar m.m.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-29	61	42	2,8	2,2	673	914
30-34	335	145	2,6	2,7	813	841
35-39	868	513	2,4	2,2	818	910
40-44	1 096	610	2,5	2,2	848	909
45-49	707	427	2,5	2,4	847	929
50-54	255	225	2,5	2,1	854	909
55-	60	90	2,5	2,0	881	966
Samtliga	3 382	2 052	2,5	2,3	834	910

Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar år 2011. Drygt 5 400 föräldrar använde kontaktdagar för barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade under år 2011. Av

dessa var 62 procent kvinnor och 38 procent män. Totalt betalades det ut cirka 11,3 miljoner kronor i tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar, varav 62 procent till kvinnor och 38 procent till män.

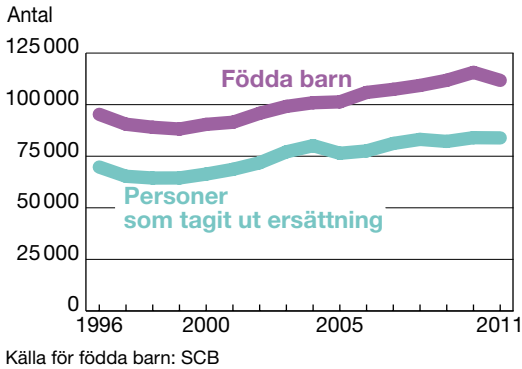
Föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har rätt till tio så kallade kontaktdagar per barn och år för barn upp till 16 år. Dessa dagar kan tas ut för föräldrautbildning, vid inskolning eller besök i den förskoleverksamhet eller skolbarnomsorg som barnet deltar i.

Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag. Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. För till exempel anställda beräknas den utifrån arbetstid i dagar eller timmar. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

Regler 2011

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption ger möjlighet för fäder, en andra förälder, eller en annan person att med ersättning vara med vid förlossningen och vårda barn i samband med ett barns födelse eller adoption.

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption. Antalet födda barn minskade under slutet av 1990-talet, vilket även kan förklara att antalet personer som använde tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption minskade. Under 2000-talet har antalet födda barn ökat liksom antal personer som använt ersättningen. För drygt 75 procent av de barn som föddes 2011 har pappan, en annan förälder eller en annan person använt tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	15	3 041	7,1	9,5	767	835
25-29	85	15 471	8,3	9,6	810	885
30-34	151	28 083	8,5	9,5	839	915
35-39	180	22 769	8,2	9,4	897	920
40-44	193	9 412	8,0	9,4	897	917
45-49	136	2 964	8,1	9,3	874	898
50-54	118	780	7,3	9,3	836	891
55-59	92	227	7,5	9,0	905	844
60-	88	80	6,9	8,8	848	879
Samtliga	1 058	82 827	7,9	9,5	867	907

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption år 2011. Under 2011 betalades det ut cirka 734 miljoner

kronor i tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption. Drygt 1 procent av beloppet betalades ut till kvinnor.

I samband med ett barns födelse har fadern eller barnets andra förälder rätt till tillfällig föräldrapenning under 10 dagar per barn när han eller hon avstår från förvärvsarbete. Dessa dagar kan under vissa förhållanden användas av annan person än fadern eller barnets andra förälder. Vid adoption har föräldrarna rätt till fem dagar var. Dagarna får tas ut längst till och med den sextionde

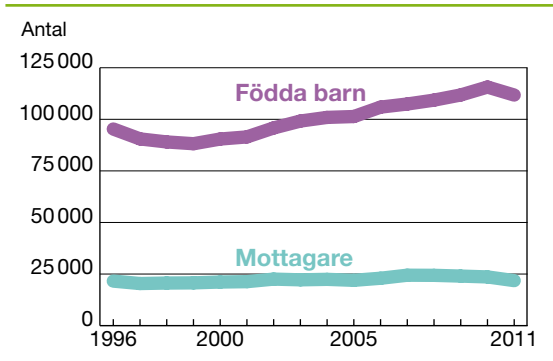
dagen efter den dag barnet har kommit hem eller den dag adoptivföräldern har fått barnet i sin vård.

Ersättningsnivån är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. För till exempel anställda beräknas den utifrån arbetstid i dagar eller timmar. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

Regler 2011

Graviditetspenning

Genom graviditetspenning kan gravida kvinnor som inte kan fortsätta att förvärvsarbeta få möjlighet till ledighet och vila.

Graviditetspenning. Under senare delen av graviditeten har många kvinnor i någon omfattning ersättning från socialförsäkringen i form av graviditetspenning, sjukpenning eller föräldrapenning. Sedan början av 2000-talet har antalet födda barn ökat, dock har antalet mottagare av graviditetspenning inte ökat i samma utsträckning. En förklaring till det kan vara att regelverket inte har följt med utvecklingen av arbetsmarknaden som bland annat medfört förändrade arbetsförhållanden. Under 2011 var andelen gravida som mottog graviditetspenning ungefär 20 procent.

Ålder	Antal mottagare	Antal dagar i medeltal	Medelbelopp, kronor per dag
-19	16	39	344
20-24	2 680	39	467
25-29	7 959	39	524
30-34	7 087	39	556
35-39	3 346	39	561
40-44	689	38	559
45-	38	42	544
Samtliga	21 815	39	534

Graviditetspenning år 2011. Under år 2011 betalades det ut knappt 455 miljoner kronor i graviditetspenning till drygt 21 800 kvinnor.

Flest antal mottagare var i åldern 25-34 år, vilket även är åldersgrupper där det är vanligt att kvinnor föder barn.

En gravid kvinna med ett fysiskt ansträngande arbete kan få graviditetspenning om arbetsgivaren inte kan omplacera henne till ett annat arbete som passar henne bättre under slutet av graviditeten. Graviditetspenning kan betalas ut under högst 50 dagar under de två sista månaderna av graviditeten. Finns det enligt arbetsmiljölagen förbud mot ett visst arbete under graviditeten har kvinnan rätt till graviditetspenning för varje dag

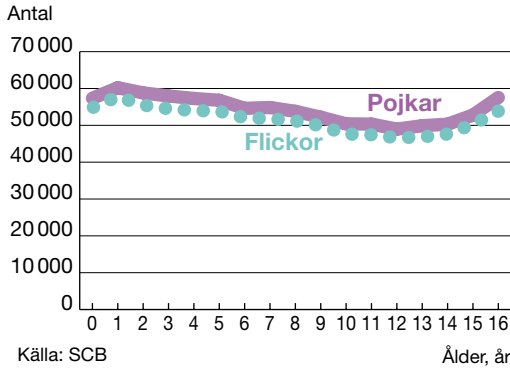
som förbudet gäller (vilket kan innebära hela graviditeten, dock betalas graviditetspenning aldrig ut för de tio sista dagarna innan beräknad förlossning).

Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten och maximal ersättning baseras på 7,5 prisbasbelopp. Den högsta möjliga graviditetspenningen var 682 kronor per dag under 2011.

Regler 2011

Barnbidrag

Barnbidragen ska utjämna de ekonomiska villkoren mellan familjer med och utan barn.

Antal barn efter ålder år 2011.

I slutet av 2011 fanns det cirka 875 000 flickor och 924 000 pojkar i åldrarna 0–16 år. Det minskade barnafödandet i slutet på 90-talet förklarar det mindre antalet barn i åldrarna 10–14. Sedan början på 2000-talet har dock antalet födda barn ökat fram till år 2011 då det åter minskade.

Ålder	Antal mottagare		Andel mottagare med flerbarnstillägg ¹ , procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
–19	3 476	2 557	3	0
20–24	29 355	1 471	22	5
25–29	91 760	3 622	43	24
30–34	173 413	9 466	61	35
35–39	234 497	16 110	73	42
40–44	227 334	16 967	58	40
45–49	150 582	12 599	35	32
50–54	51 205	5 676	18	25
55–59	9 983	2 460	8	21
–60	1 124	1 350	5	18
Samtliga	972 729	72 278	53	33

¹ I denna inkluderas enbart föräldrar som får flerbarnstillägg för barn med allmänt barnbidrag eller förlängt barnbidrag. Flerbarnstillägg för barn med studiehjälp inkluderas inte. Andelen mottagare med flerbarnstillägg är därför lågt skattad.

Barnbidrag år 2011. Drygt 1 045 000 föräldrar mottog allmänt barnbidrag, flerbarnstillägg och/eller förlängt barnbidrag under år 2011, varav 93 procent var kvinnor och 7 procent var män. Andelen

av mottagarna som fick flerbarnstillägg var 53 procent bland kvinnor och 33 procent bland män. År 2011 betalades det ut 24,1 miljarder kronor i barnbidrag.

Med barnbidrag menas allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag och flerbarnstillägg.

Föräldrar har rätt till allmänt barnbidrag för barn som är bosatta i landet till och med det kvartal då barnet fyller 16 år. Därefter kan föräldern få så kallat förlängt barnbidrag så länge barnet går i grundskolan eller motsvarande. Föräldrar till nyfödda barn som har gemensam vårdnad kan välja till vem av dem som barnbidraget ska betalas ut. Om inget val görs betalas pengarna ut till mamman. För särlevande föräldrar med barn som bor växelvist

hos dem kan barnbidraget delas så att hälften utbetalas till vardera föräldern om båda är överens om det.

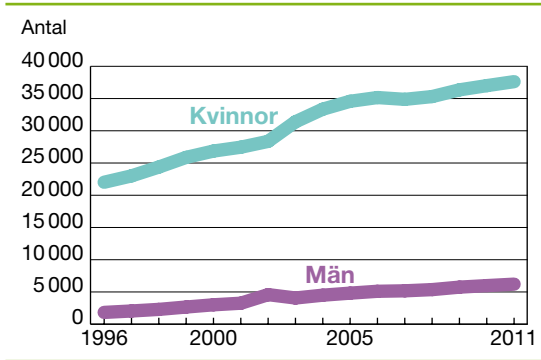
En förälder som har allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag eller studiehjälp för två eller fler barn får också flerbarnstillägg. Barnbidraget är skattefritt. År 2011 var barnbidraget 1 050 kronor per barn och månad. Flerbarnstillägget år 2011 var 150 kronor per månad för andra barnet, 454 kronor för tredje barnet, 1 010 kronor för det fjärde barnet och 1 250 för varje ytterligare barn.

Regler 2011

	Månadsbelopp år 2011, kronor			Årsbelopp år 2011, kronor
	Barnbidrag	Flerbarnstillägg	Totalt	
1 barn	1 050	–	1 050	12 600
2 barn	2 100	150	2 250	27 000
3 barn	3 150	604	3 754	45 048
4 barn	4 200	1 614	5 814	69 768
5 barn	5 250	2 864	8 114	97 368
För varje ytterligare barn	1 050	1 250	2 300	27 600

Vårdbidrag

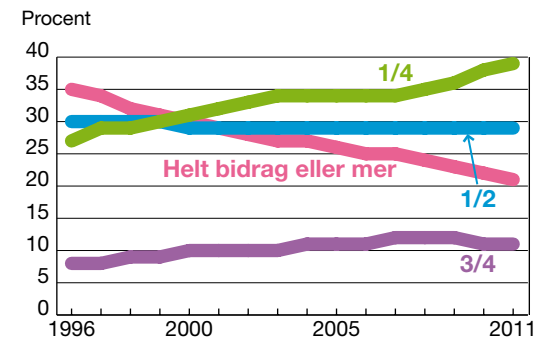
Vårdbidrag är ett ekonomiskt stöd till föräldrar med barn som har en sjukdom eller funktionsnedsättning för att kunna ge den tillsyn, vård och stöd som krävs för att barnet ska kunna utvecklas på bästa sätt.

Vårdbidragstagare i december.

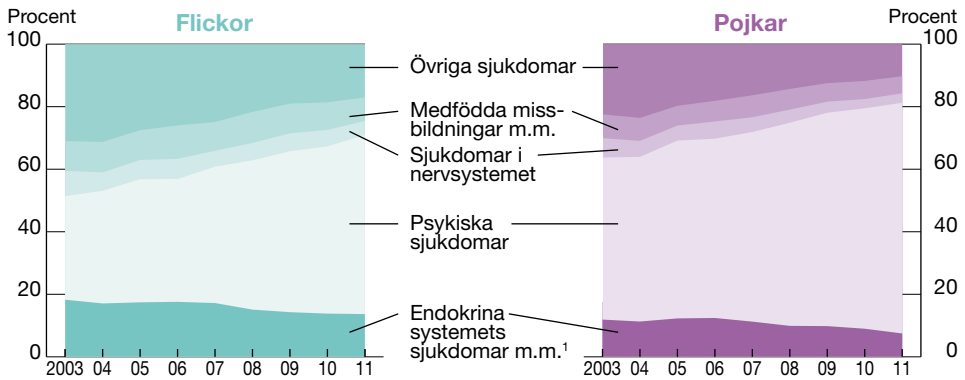
Antalet föräldrar med vårdbidrag har nästan fördubblats sedan år 1996. Det är främst barn med psykiska diagnoser som svarar för ökningen. År 2003 höjdes åldern för vilken vårdbidrag kan beviljas från 16 år till 19 år, vilket också förklarar ökningen av antalet vårdbidragstagare från detta år. Av bidragstagarna har andelen män stigit från knappt 8 procent år 1996 till drygt 14 procent år 2011. På motsvarande sätt har andelen kvinnor sjunkit från drygt 92 procent år 1996 till knappt 86 procent år 2011.

Av mottagarna av vårdbidrag i december 2011 fick drygt 8 200 merkostnadsersättning, knappt 700 av dessa fick enbart merkostnadsersättning.

Andel vårdbidrag efter omfattning i december.

Den lägsta nivån (en fjärdedel) är i dag den vanligast förekommande och omfattade år 2011 totalt 39 procent av alla vårdbidrag. Andelen vårdbidrag med hel omfattning eller mer har minskat under perioden, från att år 1996 motsvara 35 procent av alla vårdbidrag till att år 2011 motsvara 21 procent av alla vårdbidrag.

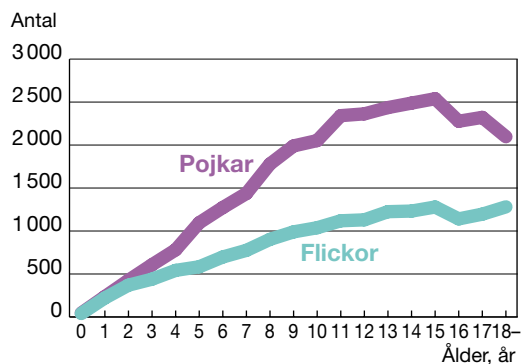

¹ Till exempel diabetes och ämnesomsättningssjukdomar.

Nybeviljade vårdbidrag efter diagnosgrupp. Andelen psykiska diagnoser, som ligger till grund för nybeviljade vårdbidrag, har ökat under 2000-talet. År 2003

motsvarade de 33 respektive 52 procent av alla nybeviljade vårdbidrag för flickor och pojkar. Motsvarande siffror år 2011 var 57 respektive 74 procent.

Barn med vårdbidrag efter barnets ålder i december år 2011. Av barnen med vårdbidrag i december 2011 var 35 procent flickor och 65 procent pojkar. Det är fler pojkar än flickor i alla åldrar ett år eller äldre.

Ålder	Antal barn		Andel barn vars föräldrar får vårdbidrag för mer än ett barn, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0-2	631	709	13	15
3-5	1 566	2 485	18	17
6-8	2 376	4 490	20	18
9-11	3 147	6 384	23	20
12-15	4 866	9 826	22	20
16-19	3 618	6 696	19	18
Samtliga	16 204	30 590	20	19

Barn med vårdbidrag i december år 2011. Omkring en femtedel av barnen fanns i familjer som hade vårdbidrag för flera barn. Totalt 22

procent av alla barn med vårdbidrag var i åldern 16-19 år, den åldersgrupp som tillkom genom de nya reglerna år 2003.

Ålder	Antal mottagare (föräldrar)		Medelbelopp, kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	170	5	5 189	3 567
25-29	1 254	85	4 951	4 696
30-34	4 192	438	4 770	4 070
35-39	9 093	1 175	4 611	4 145
40-44	11 091	1 636	4 574	4 013
45-49	7 696	1 560	4 615	3 974
50-54	3 150	786	4 597	3 995
55-	973	524	4 930	4 345
Samtliga	37 619	6 209	4 640	4 067

Vårdbidrag i december år 2011. Totalt betalades det ut 2,6 miljarder kronor i vårdbidrag under 2011, varav 88 procent till kvinnor och 12 procent till män. Av mottagarna var 87 procent kvinnor

och 13 procent män. Flest antal mottagare var personer i åldersgruppen 40-44 år. Knappt 2 300 av vårdbidragsmottagarna i december 2011 hade delat vårdbidrag.

En förälder kan få vårdbidrag för sitt barn om barnet är i behov av särskild tillsyn eller vård under minst sex månader. Det gäller längst till och med juni månad det år då barnet fyller 19 år. Den särskilda tillsynen eller vården ska vara orsakad av sjukdom eller funktionsnedsättning. Föräldern kan också få vårdbidrag om barnets sjukdom eller funktionsnedsättning förorsakar ökade utgifter (merkostnader).

Om föräldern vårdar flera barn med funktionsnedsättning i den aktuella åldern grundas rätten till vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt på de ökade utgifternas omfattning.

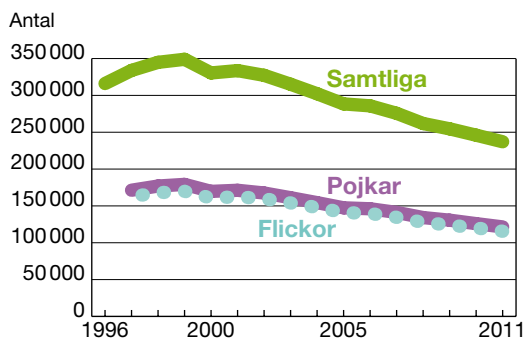
Vårdbidraget kan betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån. Ett helt vårdbidrag uppgår till 2,5 prisbasbelopp per år vilket år 2011 innebar 8 917 kronor per månad. Vårdbidraget är skattepliktigt och pensionsgrundande. Vårdbidrag för merkostnader är dock skattefritt och inte heller pensionsgrundande.

Under vissa förutsättningar kan merkostnadsersättning betalas ut utöver det normala beloppet för hel förmån. Vårdbidrag kan även beviljas om det enbart finns behov av ersättning för merkostnader. I ett sådant fall är vårdbidraget 36 eller 62,5 procent av prisbasbeloppet per år beroende på merkostnadens storlek.

Regler 2011

Underhållsstöd

Genom underhållsstöd garanteras barn till särlevande föräldrar underhåll även när den bidragsskyldiga föräldern inte bidrar till barnets försörjning.

Barn med underhållsstöd. Antalet barn med underhållsstöd ökade under 1990-talet, vilket bland annat berodde både på att det

totalt sett fanns fler barn än tidigare samt att det förlängda underhållsstödet infördes år 1997. Under 2000-talet har antalet barn med underhållsstöd minskat. Detta kan bland annat förklaras av de låga födelsetalen i slutet av 1990-talet och början av 2000-talet samt att det blivit vanligare att barn bor växelvis hos sina föräldrar och att underhållet därmed regleras direkt. En bidragande orsak till minskningen kan även vara att Försäkringskassan arbetat aktivt med att separerade föräldrar ska reglera underhållet på egen hand.

Ålder	Antal barn		Andel av respektive åldersgrupp	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0-2	6 761	7 343	4,0	4,2
3-5	12 319	12 946	7,6	7,5
6-8	15 465	16 669	10,0	10,2
9-11	19 177	20 141	13,2	13,2
12-14	22 532	23 360	16,0	15,7
15-17	29 167	29 673	17,9	17,2
18-19	10 185	11 343	8,1	8,6
Samtliga	115 606	121 475	10,9	10,9

Barn för vilka föräldrar får underhållsstöd i december år 2011.

Totalt fick föräldrar till knappt 11 procent av alla flickor och pojkar i åldrarna 0-19 år underhållsstöd. Andelen var som högst för barn i åldrarna 15-17 år, där knappt 18 procent av alla barn hade en förälder som fick underhållsstöd från Försäkringskassan.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	15 545	10 595	1 377	1 278
25-29	12 682	773	1 700	1 289
30-34	20 200	1 870	1 889	1 466
35-39	28 751	3 502	1 938	1 578
40-44	29 152	4 596	1 838	1 631
45-49	21 055	4 201	1 696	1 602
50-54	8 749	2 193	1 604	1 544
55-59	2 179	1 023	1 547	1 548
60-	330	584	1 714	1 579
Samtliga	138 643	29 337	1 761	1 463

Underhållsstöd i december år 2011.

Under år 2011 betalades det ut drygt 3,4 miljarder kronor i underhållsstöd, varav 85 procent till kvinnor och 15 procent till män. En stor del av det belopp som betalas ut av Försäkringskassan betalas tillbaka av bidragsskyldiga föräldrar. Av mottagarna var 83 procent kvinnor och 17 procent män.

Ålder	Antal bidrags-skyldiga		Antal med skuld		Medelskuld ¹ , kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	289	2 709	13	268	6 737	4 988
25-29	1 068	6 755	179	1 718	7 822	7 224
30-34	2 174	12 283	500	3 742	6 954	9 094
35-39	4 007	19 685	1 186	6 339	5 972	12 030
40-44	4 793	26 378	1 656	9 279	7 570	14 066
45-49	3 795	26 320	1 384	10 039	7 681	13 993
50-54	1 551	16 227	608	6 496	7 402	13 314
55-59	417	8 194	164	3 487	7 872	13 565
60-	66	5 329	32	2 297	15 105	11 404
Samtliga	18 160	123 880	5 722	43 665	7 251	12 711

¹ Medelskulden är beräknad på den andel av de bidragskyldiga som har en skuld till Försäkringskassan. Detta innebär att den skuld som har övergått till Kronofogdemyndigheten för indrivning inte inkluderas i tabellen.

Bidragskyldiga föräldrar i december år 2011. Av de drygt 142 000 bidragskyldiga föräldrarna i december 2011 var 13 procent kvinnor och 87 procent män. Bland

kvinnorna hade 32 procent en skuld till Försäkringskassan och bland männen 35 procent.

Föräldrar är underhållsskyldiga för sitt barn tills det fyller 18 år, eller längre om barnet fortfarande går i skolan. När barnet bor stadigvarande hos en av föräldrarna ska den andra föräldern betala underhållsbidrag. Föräldrarna kan komma överens om ett lämpligt belopp eller beräkna det efter föräldrabalkens regler. Storleken på underhållsbidraget bestäms då efter barnets behov och föräldrarnas ekonomiska förmåga.

Ett barn kan få underhållsstöd från Försäkringskassan om

- den förälder som ska betala underhållsbidrag inte gör det eller betalar mindre än 1 273 kronor i månaden
- faderskapet för barnet inte är fastställt
- en förälder ensam har adopterat ett barn från utlandet

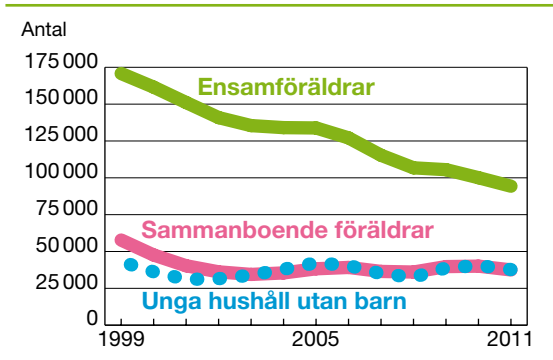
Underhållsstödet är högst 1 273 kronor per månad och barn. Förlängt underhållsstöd kan betalas ut så länge barnet studerar och har rätt till förlängt barnbidrag eller studiehjälp men längst till och med juni det år då barnet fyller 20 år.

Underhållsstöd kan utbetalas i form av fullt underhållsstöd, utfyllnadsbidrag eller underhållsstöd vid växelvis boende. När fullt underhållsstöd betalas ut ska den bidragskyldige föräldern betala tillbaka hela eller delar av stödet till Försäkringskassan. Beloppet som ska betalas tillbaka beräknas på inkomster i den senaste taxeringen och fastställs till en procentsats beroende av hur många barn den bidragskyldige ska försörja.

Regler 2011

Bostadsbidrag

Bostadsbidrag ska ge barnfamiljer och ungdomshushåll med låga inkomster en möjlighet att hålla sig med goda och tillräckligt rymliga bostäder.

Antal hushåll med bostadsbidrag i december.

Antalet hushåll med bostadsbidrag har minskat sedan slutet av 1990-talet. Minskningen beror delvis på de regeländringar som gjorts under tidsperioden, och delvis på att inkomsterna höjts samtidigt som inkomstgränserna för bidraget har varit oförändrade. Totalt betalades bostadsbidrag ut till knappt 170 000 hushåll i december 2011. Drygt en femtedel av de som fick bidraget tillhörde ett ungdomshushåll utan barn.

Ålder	Antal hushåll efter typ			Medelbelopp per hushåll, kronor i december		
	Ensamstående Kvinnor	Män	Sammanboende	Ensamstående Kvinnor	Män	Sammanboende
-24	18 594	14 197	4 292	1 079	730	1 441
25-29	12 993	6 064	5 950	1 734	854	1 748
30-34	11 885	1 404	6 545	2 111	1 564	1 943
35-39	15 376	1 984	6 714	2 004	1 554	2 066
40-44	16 423	2 576	6 062	1 829	1 550	2 147
45-49	13 193	2 818	4 718	1 731	1 552	2 081
50-54	6 199	2 106	2 831	1 688	1 496	2 023
55-59	1 964	1 205	1 430	1 725	1 512	2 025
60-	364	888	797	1 783	1 561	1 958
Samtliga	96 991	33 242	39 336	1 710	1 069	1 937

Bostadsbidrag december år 2011.

Bostadsbidrag går främst till ensamstående föräldrar och då oftast till kvinnor. Under år 2011 utbetalades totalt drygt 3,3 miljarder kronor i bostadsbidrag. Totalt 60 procent av beloppet gick till

hushåll med en kvinna som ensam försörjare, 13 procent av beloppet till hushåll med en man som ensam försörjare och 27 procent av beloppet till hushåll med sammanboende.

Regler
2011

Barnfamiljer kan få bostadsbidrag. Även ungdomshushåll utan barn, där de sökande fyllt 18 år men inte är 29 år, kan få bostadsbidrag.

Bidragsbeloppet bestäms av hushållets sammansättning, bostadskostnaden, bostadens storlek och inkomstens storlek. Bidraget kan betalas ut för längst tolv månader i taget.

De som söker bostadsbidrag ska bland annat uppskatta hur mycket de kommer att tjäna under det kalenderår som ansökan görs. Med hänsyn till dessa uppgifter beräknas ett preliminärt bostadsbidrag. Efter den tidpunkt då taxeringsbeslut för bidragsåret meddelats fastställs slutligt bostadsbidrag. Beslut om slutligt bostadsbidrag för år 2011 meddelas under år 2013. Om hushållet har fått mer än 1 199 kronor för mycket i preliminärt bostadsbidrag ska

mellanskillnaden betalas tillbaka. Är mellanskillnaden mer än 2 500 kronor ska hushållet också betala en avgift. Om hushållet i stället har fått ett för litet preliminärt bostadsbidrag och mellanskillnaden överstiger 1 199 kronor ska mellanskillnaden betalas ut med ränta.

För gifta och samboende med barn inkomstprövas bostadsbidraget individuellt. Bidraget minskas om årsinkomsten överstiger 58 500 kronor för vardera maken.

För en ensamstående förälder minskas bostadsbidraget av den årsinkomst som överstiger 117 000 kronor.

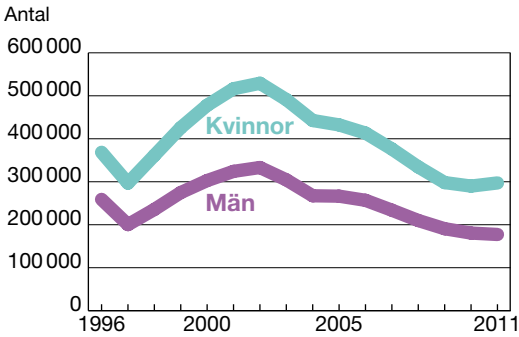
För ungdomar utan barn minskas bidraget om årsinkomsten överstiger 41 000 kronor för ensamstående eller överstiger 58 000 kronor för makar tillsammans.

	Max. bostadsbidrag, kronor per månad	Max. boyta, kvm	Inkomstgräns över vilken bidraget reduceras, kronor per år	
			Ensamstående	Gifta/sambor
<i>Barnfamiljer</i>				
Antal hemmavarande barn				
1	2 600	80	117 000	58 500/sökande
2	3 200	100	117 000	58 500/sökande
3	4 000	120	117 000	58 500/sökande
4	4 000	140	117 000	58 500/sökande
5 eller fler	4 000	160	117 000	58 500/sökande
<i>Hushåll utan barn</i>				
18–28 år	1 100	60	41 000	58 000

Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Sjukpenning

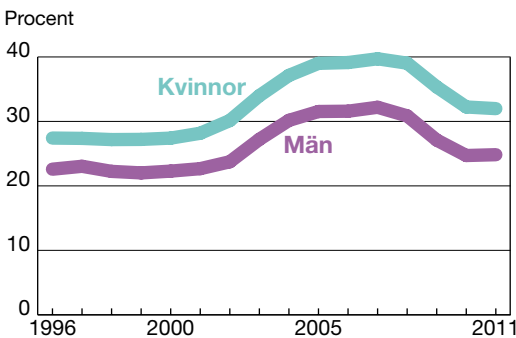
Sjukpenning ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom.

Antal mottagare av sjukpenning.

Fram till år 1997 sjönk antalet mottagare av sjukpenning för att därefter öka. Efter en period mellan år 1997 och 2002, med bland annat en starkt ökande långtidssjukfrånvaro, minskade antalet mottagare av sjukpenning återigen fram till och med år 2010. Under 2008 skedde regelförändringar i sjukpenningen där bland annat tidsgränser infördes. Antal kvinnor med sjukpenning har under tidsperioden alltid varit fler än antal män.

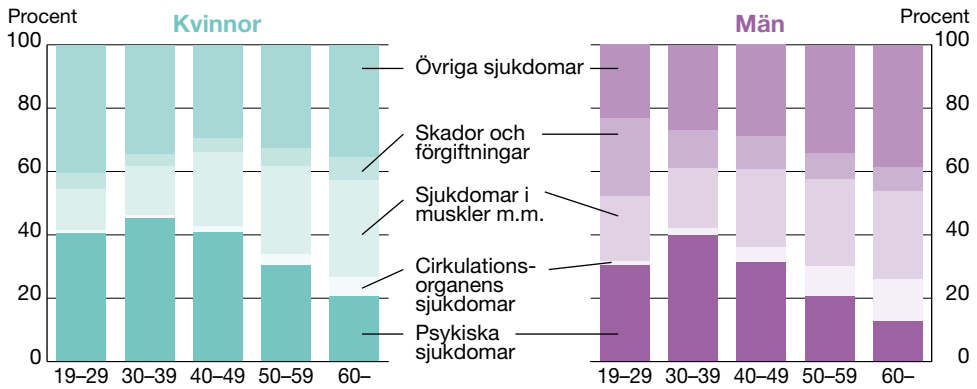
Totalt fick omkring 475 000 personer sjukpenning någon gång under år 2011. Detta motsvarar drygt 8 procent av alla registrerade försäkrade i åldrarna mellan 16 och 64 år.

Andel ersatta sjukpenningdagar med partiell omfattning.

I början av 2000-talet ökade andelen utbetalda dagar med partiell omfattning. Detta kan bland annat förklaras av att regeringen i början av 2000-talet tydliggjorde att Försäkringskassan skulle använda partiell sjukskrivning i större utsträckning.

Omkring 32 respektive 25 procent av de utbetalda dagarna med sjukpenning för kvinnor och män betalades ut med partiell omfattning år 2011.

Pågående fall med sjukpenning efter ålder och diagnosgrupp i december 2011. För både kvinnor och män med sjukpenning i december 2011 var psykiska sjukdomar och sjukdomar i muskler m.m. bland de vanligaste diagnos-

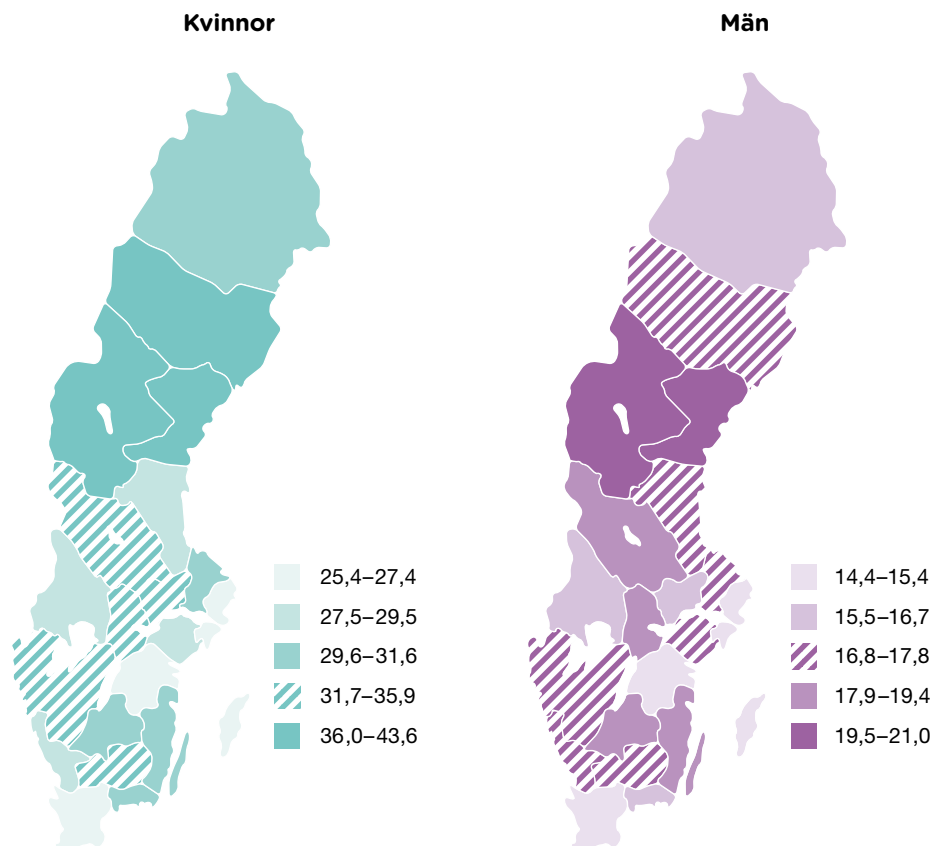
grupperna. Psykiska sjukdomar motsvarade 36 procent av alla fall för kvinnor och 26 procent av alla fall för män år 2011. Motsvarande siffra för sjukdomar i muskler m.m. var 23 respektive 25 procent för kvinnor och män.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16-24	11 370	9 571	58	53	407	485
25-29	23 093	11 278	54	61	482	534
30-34	32 935	13 691	57	64	506	539
35-39	36 493	16 894	64	69	507	549
40-44	37 162	19 934	66	72	500	550
45-49	39 834	23 576	64	70	496	546
50-54	38 486	23 649	66	77	498	544
55-59	38 056	26 454	69	81	495	544
60-	39 805	32 276	68	80	488	537
Samtliga	297 234	177 323	64	72	494	541

Sjukpenning år 2011. Av de 19 miljarder kronor som betalades ut i sjukpenning år 2011 (exklusive samverkansmedel) gick 60 procent till kvinnor och 40 procent till män. Av mottagarna var 63 procent kvinnor och 37 procent män. Det genomsnittliga ersatta dagbeloppet för män var 9 procent högre än för kvinnor, vilket bland annat beror på skillnader i kvinnors och mäns arbetsinkomster.

Det genomsnittliga antalet sjukpenningdagar ökar i regel med

stigande ålder för både kvinnor och män. En av anledningarna är ökad risk för sjukdom och längre tid för återhämtning med stigande ålder. Personer som har varit yrkesaktiva under en längre tid har också utsatts för en större sammanlagd belastning. För åldersgruppen 60 år eller äldre sjunker dock antalet sjukpenningdagar något jämfört med yngre vilket bland annat kan bero på att de med sämst hälsa då har lämnat arbetslivet.

Pågående sjukfall per län i december år 2011. I riket hade kvinnor och män i åldrarna 16–64 år totalt 30 respektive 16 pågående sjukfall per 1 000 registrerade försäkrade. Ett sjukfall definieras som en sammanhängande period där ersättning betalats ut med sjukpenning och/eller rehabiliteringspenning.

Västernorrlands och Jämtlands län är de som har flest pågående sjukfall per 1 000 registrerade

försäkrade kvinnor och män. Bland kvinnor utmärker sig särskilt Jämtlands län med nästan 44 pågående sjukfall per 1 000 registrerade försäkrade. En del av de regionala variationerna kan bland annat bero på att medelåldern är högre i länen i norra Sverige jämfört med övriga län. Skillnader i hälsa, livs- och arbetsvillkor mellan länen kan också spela in.

En person kan få hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedel sjukpenning vid arbetsförmåga och utebliven inkomst på grund av sjukdom. Avgörande är i vilken grad arbetsförmågan är nedsatt på grund av sjukdom. Sjukpenning kan även betalas ut vid medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom eller att förkorta sjukdomstiden.

Under de första 14 dagarna i en sjukperiod får en anställd sjuklön av sin arbetsgivare, dock inte för den allra första dagen som är en karenstdag. Om nedsättningen av arbetsförmågan kvarstår även efter det att sjuklöneperioden har löpt ut kan en anställd få sjukpenning från Försäkringskassan. Egenföretagare har en karenstid på 7 dagar men har även möjlighet att välja en karenstid på 14, 30, 60 eller 90 dagar.

Sjukpenning motsvarande knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) kan betalas ut under 364 dagar inom en ramtid om 450 dagar. Maximal sjukpenning baseras på 7,5 prisbasbelopp. År 2011 motsvarar det en maximal ersättning på 682 kronor för en dag under denna period vid hel sjukpenning. Om nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom kvarstår efter denna period kan sjukpenning på fortsättningsnivå i ytterligare 550 dagar betalas ut. Ersättningen motsvarar då knappt 75 procent av SGI. Maximal ersättning baseras på 7,5 prisbasbelopp. År 2011 motsvarar det en maximal ersättning på 640 kronor för en dag under denna period vid hel sjukpenning. Personer med allvarliga sjukdomar kan få fler dagar med sjukpenning på normalnivå för obegränsad tid motsvarande 80 procent av SGI. För arbetslösa gäller speciella

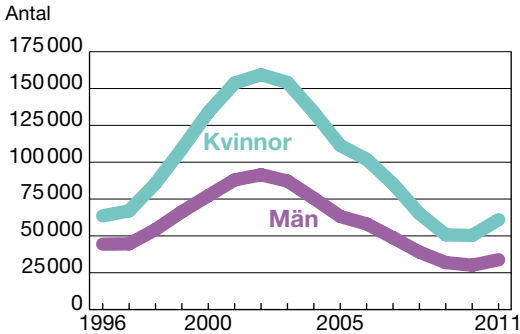
regler för ersättning och år 2011 var maximal ersättning vid hel sjukpenning per dag för dessa 486 kronor.

Bedömning av i vilken grad arbetsförmågan är nedsatt och rätten till sjukpenning görs enligt den så kallade rehabiliteringskedjan. Under de första 90 dagarna görs detta i förhållande till det vanliga arbetet. Efter 90 dagar bedöms rätten till sjukpenning även i förhållande till om den försäkrade kan utföra något annat arbete hos arbetsgivaren. Efter 180 dagar har den försäkrade enbart rätt till sjukpenning om han eller hon inte kan utföra något arbete på arbetsmarknaden. Det gäller dock inte om Försäkringskassan bedömer att den försäkrade med stor sannolikhet kommer att kunna gå tillbaka till arbete hos arbetsgivaren före dag 366. Då bedöms arbetsförmågan i förhållande till ett arbete hos arbetsgivaren även efter dag 180. Om det kan anses oskäligt att bedöma arbetsförmågan mot den reguljära arbetsmarknaden kan bedömningen göras i förhållande till det vanliga arbetet även efter dag 365 trots att den försäkrade bedöms ha en arbetsförmåga i ett arbete på arbetsmarknaden. För egenföretagare görs en prövning mot det egna arbetet fram till dag 180. Därefter prövas han eller hon mot den reguljära arbetsmarknaden om det inte med stor sannolikhet kan antas att han eller hon kommer att kunna återgå i sitt vanliga arbete före dag 366 eller om det kan anses oskäligt att bedöma arbetsförmågan i förhållande till arbeten på den reguljära arbetsmarknaden. För arbetslösa prövas arbetsförmågan i förhållande till arbeten på den reguljära arbetsmarknaden från och med dag ett.

Regler 2011

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Olika rehabiliteringsåtgärder ska underlätta för de långtidssjuka att återgå till arbete.

Långa sjukfall i december. Det är oftast personer med långa sjukfall som får någon form av arbetslivsinriktad rehabilitering. Med långa sjukfall avses här personer som har ersättning i form av sjukpenning och/eller rehabiliteringspenning i minst 60 dagar. Antalet långa sjukfall sjönk mellan 2002 och 2010 med drygt 170 000 individer. Under 2011 har antalet långa sjukfall ökat något vilket främst beror på att fler återvänt till sjukförsäkringen efter att de tidigare uppnått maximal tid i sjukförsäkringen. Kvinnornas andel av de långa sjukfallen var år 2011 cirka 64 procent och männens andel var 36 procent.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16–24	358	265	149	128	382	423
25–29	827	570	123	126	408	466
30–34	1 254	700	124	128	433	480
35–39	1 825	789	117	131	447	486
40–44	2 258	958	112	126	444	489
45–49	2 317	1 054	110	121	450	486
50–54	1 906	1 088	104	112	437	490
55–59	1 697	949	99	112	457	492
60–	1 023	732	82	93	445	490
Samtliga	13 465	7 105	109	118	441	485

Rehabiliteringspenning år 2011. Av mottagarna av rehabiliteringspenning år 2011 var 65 procent kvinnor och 35 procent män. Av 952 miljoner kronor som totalt betalades ut i rehabiliteringspenning

under år 2011 gick 62 procent till kvinnor och 38 procent till män. Arbetsträning och utbildning är exempel på åtgärder som kan bli aktuella inom arbetslivsinriktad rehabilitering.

I samband med arbetslivsinriktad rehabilitering kan den enskilde personen få rehabiliteringspenning om arbetsförmågan är nedsatt i den utsträckning han eller hon på grund av åtgärden är förhindrad att arbeta. Ett särskilt bidrag som täcker vissa så kallade merkostnader som kan uppstå i samband med rehabiliteringen (exempelvis för resor) kan också betalas ut. Vidare kan Försäkringskassan ge bidrag till arbets hjälpmedel och ge ersättning för resor till och från arbetet i stället för sjukpenning.

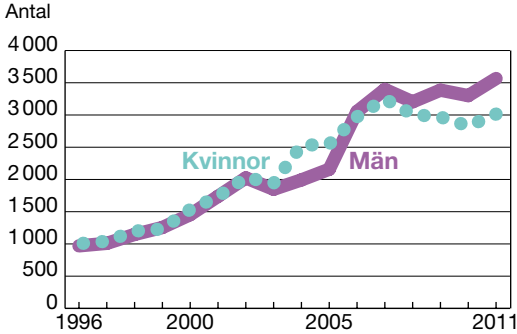
Rehabiliteringspenning kan vara hel, tre fjärdedels, halv eller

en fjärdedels dag. Rehabiliteringspenningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) och räknas in i de 364 dagar som den försäkrade maximalt kan få sjukpenning på normalnivå. År 2011 var den maximala rehabiliteringspenningen per dag under denna period 682 kronor. Därefter kan rehabiliteringspenning på fortsättningsnivå, motsvarande knappt 75 procent av SGI betalas ut, vilket räknas in i de 550 dagar som den försäkrade maximalt kan få sjukpenning på fortsättningsnivå. År 2011 var maximal ersättning för en dag under denna period 640 kronor.

Regler 2011

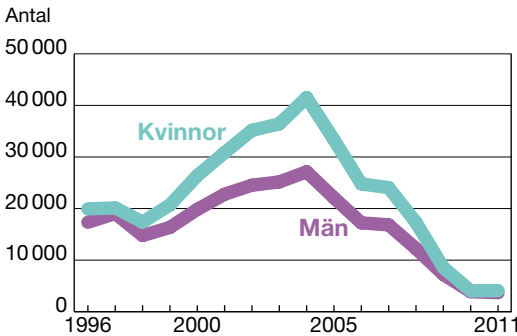
Sjukersättning och aktivitetsersättning

Sjukersättning och aktivitetsersättning ger ekonomisk trygghet vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga.

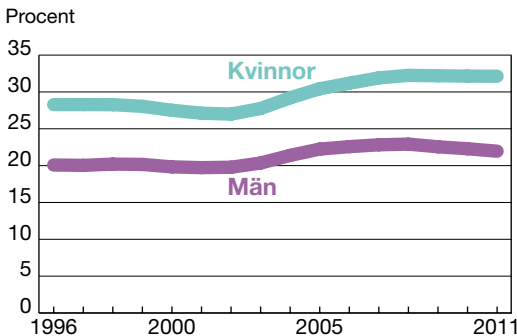

Nybeviljad aktivitetsersättning (förtidspension och sjukbidrag före 2003) för personer yngre än 30 år. Före år 2003 kunde personer yngre än 30 år nybeviljas både förtidspension och sjukbidrag, medan det från och med 2003 enbart var möjligt för denna åldersgrupp att nybeviljas aktivitetsersättning. År 2011 var antal nybeviljanden för personer yngre än 30 år omkring 6 600 stycken, vilket är mer än tre gånger så många som år 1996.

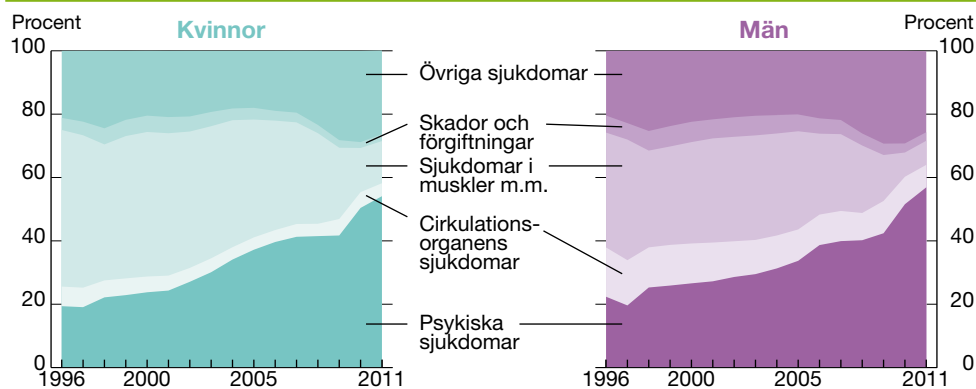
Ökningen sedan år 2003 beror bland annat på att antal beviljanden på grund av förlängd skolgång blivit fler.

Nybeviljad sjukersättning (förtidspension och sjukbidrag före 2003) för personer 30 år eller äldre. Före år 2003 kunde personer 30 år eller äldre nybeviljas både förtidspension och sjukbidrag, medan det från och med 2003 enbart var möjligt för denna åldersgrupp att nybeviljas sjukersättning. Under 2008 togs möjligheten till tidsbegränsad sjukersättning bort och kriterierna för beviljande skärptes. Antal nybeviljanden har stadigt minskat de senaste åren och år 2011 var antalet omkring 7 800 stycken.

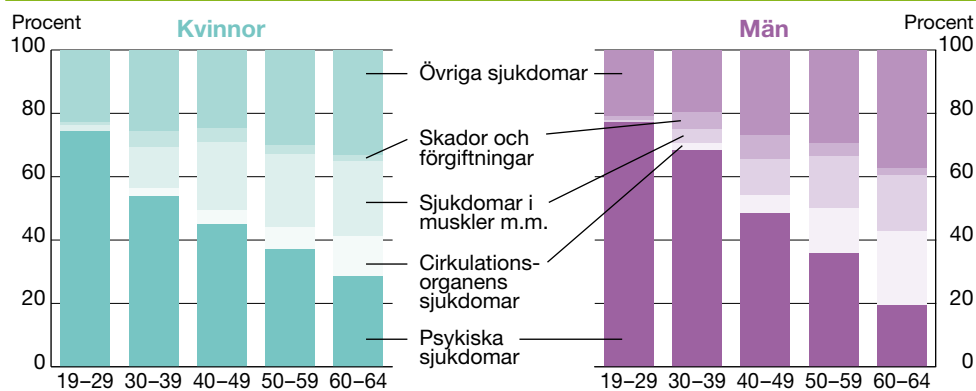
Andel sjukersättningar och aktivitetsersättningar med partiell omfattning i december 2011 (förtidspensioner och sjukbidrag före 2003). Andelen med partiell sjukersättning eller aktivitetsersättning har varierat över tid, men partiell ersättning har varit vanligare bland kvinnor än bland män. I december år 2011 hade 32 procent av kvinnorna och 22 procent av männen partiell ersättning.

Nybeviljad sjukersättning och aktivitetsersättning (förtidspension och sjukbidrag före 2003) efter diagnosgrupp.

Sjukdomarna i muskler, skelett och bindväv var fram till år 2004 den största diagnosgruppen för personer som nybeviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning. Sedan 2005 har dock psykiska sjukdomarna varit den största diagnosgruppen

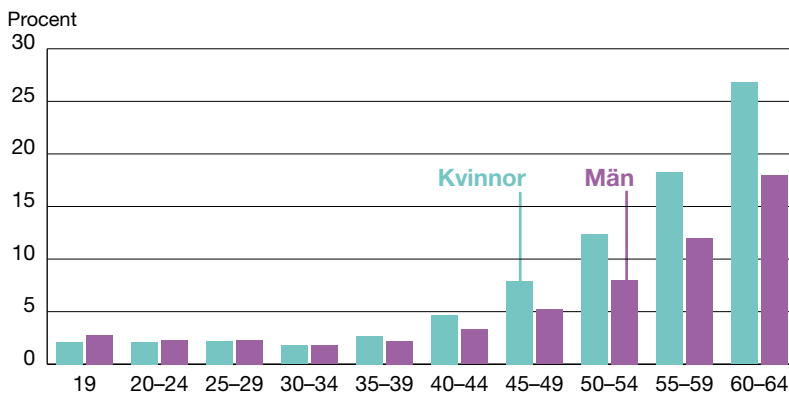
för både kvinnor och män. Det beror bland annat på att psykiska sjukdomar dominerar bland de som nybeviljas aktivitetsersättning vilket inte har minskat på samma sätt som sjukersättning. År 2011 motsvarade de psykiska diagnoserna 54 respektive 57 procent av alla nybeviljade sjuk- och aktivitetsersättningar för kvinnor och män.

Nybeviljade sjukersättningar och aktivitetsersättningar efter ålder och diagnosgrupp år 2011.

Psykiska sjukdomar var i nästan alla åldersgrupper den vanligaste diagnosgruppen för både kvinnor och män år 2011. I den yngsta

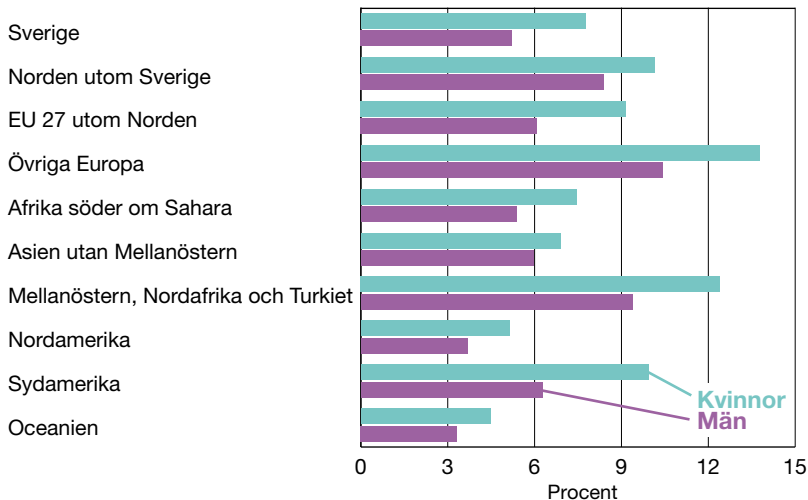
åldersgruppen motsvarade den 74 respektive 77 procent av alla nybeviljanden bland kvinnor och män. I den äldsta åldersgruppen utgjorde psykiska sjukdomar 28 respektive 19 procent av alla nybeviljanden för kvinnor och män.

Andel av befolkningen med sjukersättning eller aktivitetsersättning i december 2011.

Antal personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning var i december 2011 ungefär 401 000, varav 59 procent var kvinnor och 41 procent var män. Drygt 7 procent av befolkningen i åldrarna 19 till 64 år har av hälsoskäl helt eller delvis lämnat

arbetsmarknaden med sjukersättning eller aktivitetsersättning och andelen stiger med ökande ålder. Motsvarande andel i åldersgruppen 60-64 år är 27 procent för kvinnor och 18 procent för män. I yngre åldrar är det vanligare att män har ersättning än kvinnor. Från åldern 35-39 år är det dock vanligare att kvinnor har ersättning än män.

Andelarna är åldersstandardiserade, för förklaring se Läsanvisningar.

I EU 27 inkluderas europeiska unionens samtliga 27 medlemsstater.

Andel av befolkningen med sjukersättning eller aktivitetsersättning per födelse-region i december 2011, åldersstandardiserade värden.

Andelen med sjukersättning eller

aktivitetsersättning varierar för personer födda i olika födelse-regioner och beror bland annat på skillnader i hälsa, livs- och arbetsvillkor.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor i december		Andel av befolkningen, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19	1 342	1 854	7 469	7 481	0,6	0,7
20–24	6 418	7 473	7 508	7 545	2,1	2,3
25–29	5 255	5 170	7 717	7 930	1,9	1,8
Samtliga	13 015	14 498	7 588	7 675	1,6	1,7

Aktivitetsersättning i december

2011. Utbetalda medel för aktivitetsersättning uppgick år 2011 till 2,7 miljarder kronor, varav 47 procent betalades ut till kvinnor och 53 procent till män. Av mottagarna var 47 procent kvinnor och 53 procent män.

Flertalet av dem som får aktivitetsersättning har inte haft möjlighet att genom förvärvsarbete bygga upp ett ytterligare försäkringsskydd och får därför enbart garantiersättning. I december år 2011 fick 89 procent av kvinnorna och 94 procent av männen enbart garantiersättning.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor i december		Andel av befolkningen, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
25–29 ¹	819	1 133	8 565	8 537	0,3	0,4
30–34	5 023	5 143	7 967	8 402	1,8	1,8
35–39	8 027	6 858	7 706	8 547	2,6	2,2
40–44	14 881	10 418	7 812	8 906	4,7	3,2
45–49	25 499	17 135	7 985	9 261	7,9	5,1
50–54	35 618	23 338	8 144	9 433	12,4	8,0
55–59	51 835	34 251	8 361	9 679	18,2	11,9
60–64	80 046	53 128	8 693	10 141	26,8	17,9
Samtliga	221 748	151 404	8 334	9 599	9,4	6,3

¹ De som hade förtidspension eller sjukbidrag före 2003 räknades om till sjukersättning, oberoende av ålder. Sedan 2003 nybeviljas inte sjukersättning till personer som är yngre än 30 år.

Sjukersättning i december 2011.

Av mottagarna av sjukersättning var 59 procent kvinnor och 41 procent män. Under år 2011 utbetalades 42,4 miljarder kronor i sjukersättning, varav 56 procent till kvinnor och 44 procent till män.

Flertalet av dem som får sjukersättning har haft möjlighet att

genom tidigare förvärvsarbete bygga upp ett eget försäkringsskydd och får därför inkomstrelaterad ersättning. I december år 2011 fick 88 procent av kvinnorna och 82 procent av männen inkomstrelaterad ersättning.

**Regler
2011**

Aktivitetsersättning beviljas de som är i åldrarna 19–29 år och som av medicinska skäl har fått sin arbetsförmåga nedsatt med minst en fjärdedel under minst ett år. Den är alltid tidsbegränsad. Aktivitetsersättningen kan kombineras med en medverkan i olika aktiviteter, som ska ha till syfte att ta tillvara den enskildes möjligheter till utveckling och arbete under ungdomsåren. Ungdomar som på grund av funktionsnedsättning ännu inte har avslutat sin utbildning på grundskole- och gymnasienivå har rätt till hel aktivitetsersättning på grund av förlängd skolgång under studierna.

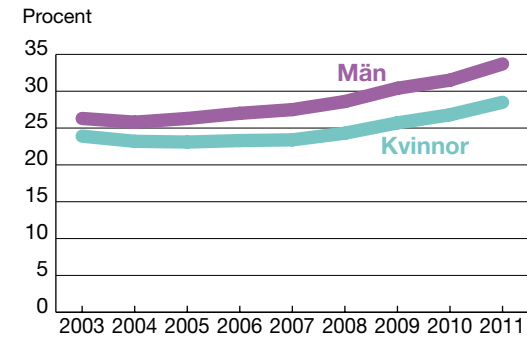
Sjukersättning beviljas de som är i åldrarna 30–64 år och som har en stadigvarande nedsatt arbetsförmåga, det vill säga för all överskådlig framtid.

Sjukersättning och aktivitetsersättning kan betalas ut i form av hel, tre fjärdedels, halv respektive en fjärdedels ersättning. Det finns en inkomstrelaterad ersättning och en garantiersättning. Den inkomstrelaterade ersättningen är knuten till arbetsinkomsten. Garantiersättning får personer med inga eller låga förvärvsinkomster. För aktivitetsersättning varierar garantiersättningen beroende på bland annat ålder. Maximal garantiersättning vid aktivitetsersättning var 8 382 kronor per månad år 2011, motsvarande 2,35 prisbasbelopp. För sjukersättning var den maximala garantiersättningen 8 560 kronor per månad år 2011, motsvarande 2,4 prisbasbelopp.

Bostadstillägg till personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning

Personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning som har en låg inkomst kan få bostadstillägg så att de kan ha möjlighet att ha en bostad av god kvalitet, utan att levnadsstandarden i övrigt behöver drabbas.

Andel personer med sjuk- eller aktivitetsersättning som har bostadstillägg i december. Andel personer med bostadstillägg har ökat under perioden 2003 till 2011. Av mottagarna av sjukersättning eller aktivitetsersättning fick knappt 29 procent av kvinnorna och drygt 34 procent av männen även bostadstillägg i december 2011.

Ålder	Antal mottagare		Andel av mottagarna av sjuk- eller aktivitetsersättning som har bostadstillägg, procent		Medelbelopp, kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19	177	241	13	13	2 931	2 704
20–24	3 363	3 701	52	50	3 268	3 269
25–29	3 879	4 394	64	70	3 316	3 368
30–34	2 954	3 409	59	66	3 308	3 386
35–39	3 758	4 063	47	59	3 148	3 223
40–44	5 447	5 047	37	48	2 935	2 982
45–49	8 611	7 137	34	42	2 830	2 864
50–54	10 364	8 248	29	35	2 796	2 759
55–59	12 920	9 796	25	29	2 764	2 700
60–64	15 452	9 886	19	19	2 650	2 587
Samtliga	66 925	55 922	29	34	2 869	2 905

I tabellen inkluderas både mottagare av bostadstillägg och särskilt bostadstillägg.

Bostadstillägg till personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning i december 2011. Av mottagarna av bostadstillägg var 54 procent kvinnor och 46 procent

män. Totalt betalades det ut 4,6 miljarder kronor i bostadstillägg under år 2011, varav 54 procent till kvinnor och 46 procent till män.

**Regler
2011**

Bostadstillägget omfattar

- bostadstillägg (BT)
- särskilt bostadstillägg (SBT).

Bostadstillägg är ett tillägg till allmänna pensions- och sjukförsäkringsförmåner. Försäkringskassan administrerar bostadstillägg till dem som har sjukersättning eller aktivitetsersättning. Pensionsmyndigheten administrerar bostadstillägg till dem som har övriga förmåner såsom ålderspension, änkepension m.m.

Storleken på bostadstillägget beror på boendekostnaden samt de inkomster och den förmögenhet som den enskilde har. Under 2011 var högsta möjliga BT före 93 procent av boendekostnaden upp till 5 000 kronor per månad för

ogifta respektive 2 500 kronor per månad för gifta. BT är ett skattefritt stöd som den enskilde måste ansöka om.

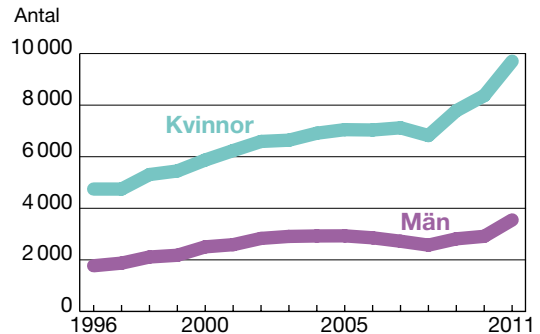
SBT är ett stöd som syftar till att garantera den enskilde en skälig levnadsnivå efter att en skälig bostadskostnad är betald. En förutsättning för att kunna få SBT är att BT är beviljat. Under 2011 ansågs en bostadskostnad som uppgick till högst 6 200 kronor per månad för ogifta och 3 100 kronor per månad för gifta som skälig bostadskostnad. Beloppen för skälig levnadsnivå var 4 967 kronor per månad för ogifta och 4 197 kronor för gifta. SBT betalas ut i form av ett utfyllnadsbelopp upp till skälig levnadsnivå.

Närståendepenning

Närståendepenning gör det möjligt för en person att avstå från arbete för att vårda en svårt sjuk närstående.

Personer med närståendepenning.

Antalet personer med närståendepenning har ökat under tidsperioden. En förklaring till detta kan vara att medelåldern har ökat i befolkningen och att möjligheten att få närståendepenning har blivit mer känd hos allmänheten. År 2011 var antalet mottagare av närståendepenning närmare 13 300 stycken.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	76	48	11,8	10,5	8 066	8 610
25-29	282	164	11,1	11,3	8 482	9 666
30-34	464	235	12,7	10,7	10 199	9 544
35-39	838	367	11,3	9,5	9 069	8 347
40-44	1 275	545	10,0	10,3	8 638	8 836
45-49	1 732	592	10,9	11,4	9 222	9 899
50-54	1 865	566	11,6	12,0	9 869	10 860
55-59	1 801	563	11,7	12,4	9 816	10 697
60-	1 370	468	14,1	17,6	11 580	15 244
Samtliga	9 703	3 548	11,7	12,0	9 716	10 509

Närståendepenning 2011. Av totalt knappt 131 miljoner kronor i närståendepenning år 2011 betalades 72 procent ut till kvinnor och 28

procent till män. Av mottagarna av närståendepenning var 73 procent kvinnor och 27 procent män.

Personer som avstår från förvärvsarbete för att vårda en svårt sjuk person i hemmet eller på en vårdinrättning kan få närståendepenning. Med svårt sjuk menas att det ska finnas ett påtagligt hot mot den sjukas liv. I regel kan närståendepenning betalas ut i

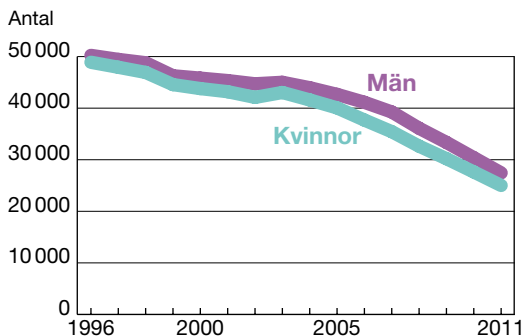
högst 100 dagar för varje enskild sjuk individ som vårdas.

Närståendepenning kan betalas ut i form av hel, halv eller en fjärdedels ersättning. Maximal ersättning är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten baserat på 7,5 prisbasbelopp.

Regler 2011

Arbetsskadeersättning

Arbetsskadeersättning ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av arbetsskada.

Antal egenlivräntor enligt arbetsskadeförsäkringen i december.

Antalet egenlivräntor har minskat under perioden, vilket bland annat beror på en regelförändring 1993 då det infördes strängare krav för att få en arbetsskada godkänd. År 2002 infördes lindrigare bevisregler vid bedömning om en arbetsskada föreligger, vilket är en möjlig förklaring till ökningen i antal det året. År 2003 ändrades reglerna så att endast individer under 65 år beviljades livräntor, vilket delvis förklarar att antalet livräntor mellan 2003 och 2011 sjunker med 40 procent.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
20–24	3	13	8 093	19 603
25–29	19	55	7 939	11 100
30–34	53	118	8 406	8 026
35–39	200	386	6 883	8 000
40–44	721	1 015	6 757	7 091
45–49	1 522	2 463	5 972	6 844
50–54	2 385	3 546	5 646	6 846
55–59	4 153	5 307	5 395	6 619
60–64	7 557	8 692	5 353	6 901
Samtliga	16 613	21 595	5 555	6 869

Arbetsskadelivränta i december

2011. Av mottagarna av arbetsskadelivränta var 43 procent kvinnor och 57 procent män. År 2011 utbetalades 3,3 miljarder kronor i arbetsskadelivränta. Av det utbetalda beloppet gick 39 procent till kvinnor och 61 procent till män. Kvinnorna fick i genomsnitt 1 314 kronor, eller 19 procent, lägre ersättning per månad jämfört med männen.

Alla som förvärvsarbetar i landet är försäkrade för arbetsskada. Med arbetsskada menas skada till följd av olycksfall eller skadlig inverkan i arbetet. Ersättning som Försäkringskassan kan betala ut är för inkomstförlust, tandvårdskostnader, kostnader för sjukvård utomlands, sjukpenning i särskilda fall och kostnader för särskilda hjälpmedel. Det finns även ersättning för efterlevande och begravningshjälp, vilka från och med den 1:a januari 2010 administreras av Pensionsmyndigheten.

Den största ersättningen som betalas ut från arbetsskadeförsäkringen är egenlivränta. Det är en ersättning som kommer i fråga först om en godkänd arbetsskada medför en varaktig nedsättning av förmågan att skaffa sig inkomst genom arbete.

Om man blir sjukskriven på grund av en arbetsskada fungerar

det i stort sett som en vanlig sjukskrivning. En skillnad är att sjukpenningen inte är tidsbegränsad. Den som är sjukskriven längre än 914 dagar kan ansöka om fler dagar med sjukpenning på fortsättningsnivå på grund av arbetsskada. Den som har en skada som har visat sig den 1:a januari 2003 eller senare får dessutom kompensation för karensdagar när han eller hon beviljas livränta.

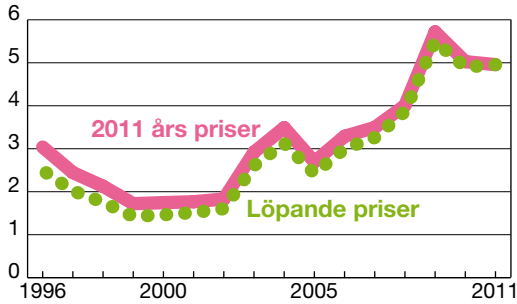
Livräntan ger ersättning för hela den bestående inkomstförlusten. Vid beräkning av livräntans storlek jämförs den inkomst personen antas ha tjänat om skadan inte hade inträffat med den inkomst han eller hon beräknas kunna få efter skadan. Livräntan ger ersättning för hela mellanskillnaden men kan aldrig bli högre än 7,5 prisbasbelopp per år, motsvarande 26 750 kronor per månad år 2011.

Regler 2011

Tandvård

Det statliga tandvårdsstödet ska stimulera befolkningen till regelbundna tandvårdsbesök och möjliggöra för personer med omfattande behov av tandvård att få dem tillgodosedda.

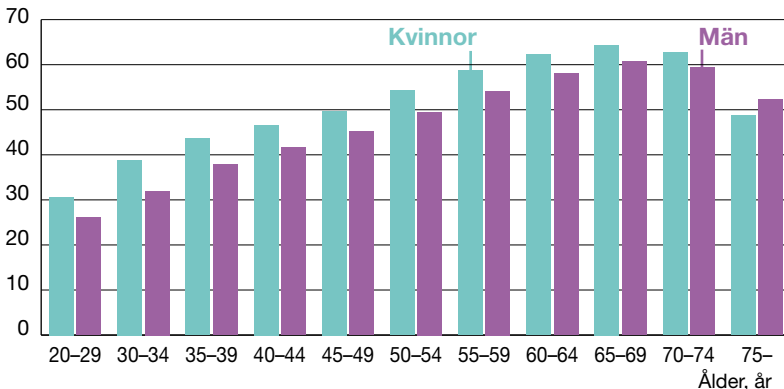
Miljarder kronor

Utbetalt belopp för tandvård. Utgifterna för tandvårdsförsäkringen minskade under större delen av 1990-talet, men regeländringar under 2002 medförde att utgifterna ökade kraftigt. Det nya regelverk som infördes den 1 juli 2008 har inneburit ökade subventioner för patienterna och därmed ökade utgifter för tandvårdsförsäkringen.

År 2011 var utgifterna för tandvård knappt 5 miljarder kronor vilket är en marginell ökning i förhållande till föregående år.

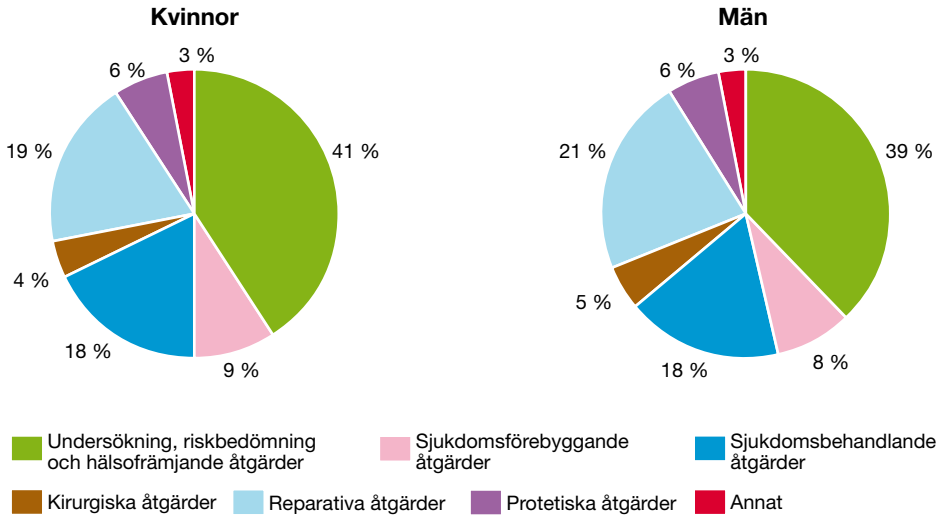
Procent

Notera att storleken på det allmänna tandvårdsbidraget är högre i den yngsta och äldsta åldersgruppen, för mer information se regelrutan.

Andel av befolkningen som har använt det allmänna tandvårdsbidraget år 2011. Totalt 47 procent av befolkningen i åldrarna 20 år eller äldre har använt det allmänna

tandvårdsbidraget under 2011. Andelen är högre bland kvinnor än bland män i alla åldersgrupper upp till 74 år.

Andel åtgärder fördelat på åtgärdsgrupp år 2011. Den vanligaste åtgärdsgruppen är undersökningar, riskbedömningar och hälsofrämjande åtgärder (41 procent för kvinnor och 39 procent för män). Dessa används för att konstatera om en patient är frisk, sjuk eller om det finns risk för sjukdom. Reparativa åtgärder,

till exempel lagning av tänder, är den näst vanligaste åtgärdsgruppen följt av sjukdomsbehandlande åtgärder. Resterande åtgärder är sjukdomsförebyggande åtgärder (till exempel fluorbehandlingar), protetiska åtgärder (insättning av kronor, broar och dylikt), kirurgiska åtgärder (tanduttagningar och liknande) och annat.

Ålder	Antal avslutade ersättningsperioder		Medelbelopp i kronor, utbetalt av Försäkringskassan per avslutad ersättningsperiod	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
20-29	23 240	21 080	2 201	2 368
30-34	20 689	18 725	2 560	2 693
35-39	27 150	24 885	2 701	2 735
40-44	32 867	30 252	2 971	3 006
45-49	41 561	38 567	3 251	3 309
50-54	47 295	45 019	3 649	3 721
55-59	57 613	57 554	3 948	4 078
60-64	68 829	70 095	4 288	4 440
65-69	69 220	72 096	4 640	4 838
70-74	44 629	44 411	4 264	4 536
75-	71 984	59 982	4 252	4 434
Samtliga	505 077	482 666	3 807	3 971

Enbart avslutade ersättningsperioder i högkostnadsskyddet som har lett till en utbetalning inkluderas (dvs. där det ersättningsgrundande beloppet överstigit 3 000 kronor)

Avslutade ersättningsperioder i högkostnadsskyddet år 2011.

Totalt avslutades år 2011 knappt 988 000 stycken ersättningsperioder i högkostnadsskyddet där det ersättningsgrundande beloppet

överstigit 3 000 kronor. I genomsnitt utbetalades från Försäkringskassan 3 800 kronor för kvinnor och knappt 4 000 kronor för män per avslutad ersättningsperiod.

Tandvården är avgiftsfri för barn upp till och med 19 år. För individer som är 20 år eller äldre infördes den 1 juli 2008 ett nytt tandvårdsstöd som består av två delar, dels ett allmänt tandvårdsbidrag och dels ett högkostnadsskydd.

Det allmänna tandvårdsbidraget ska stimulera regelbundna besök hos tandläkare och är främst tänkt att användas för undersökningar och förebyggande tandvård. Bidraget är på 150 kronor per år för personer i åldrarna 30–74 år och 300 kronor per år för åldersgrupperna 20–29 år samt 75 år eller äldre.

Högkostnadsskyddet innebär att patienten vid större behandlingar inte behöver betala hela kostnaden själv. Den ersättning som betalas ut beräknas högst utifrån så kallade referenspriser. Varje tandvårdsåtgärd som berättigar till ersättning har ett referenspris, som är ett pris fastställt av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket.

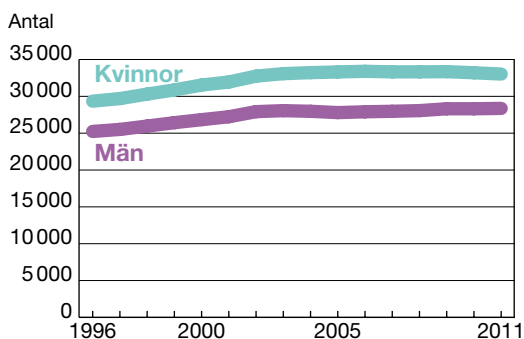
Högkostnadsskyddet beräknas inte per kalenderår, utan beräknas under en ersättningsperiod om högst 12 månader och som kan påbörjas när den försäkrade önskar. Efter det räknas alla ersättningsberättigade åtgärder som utförs under ersättningsperioden in i högkostnadsskyddet.

- För behandlingar vars ersättningsgrundande belopp ej överstiger 3 000 kronor under ersättningsperioden betalar patienten hela tandvårdskostnaden.
- För behandlingar vars ersättningsgrundande belopp överstiger 3 000 kronor men inte 15 000 kronor under ersättningsperioden betalar staten 50 procent av det ersättningsgrundande beloppet över 3 000 kronor.
- För behandlingar vars ersättningsgrundande belopp överstiger 15 000 kronor under ersättningsperioden betalar staten 85 procent av det ersättningsgrundande beloppet över 15 000 kronor.

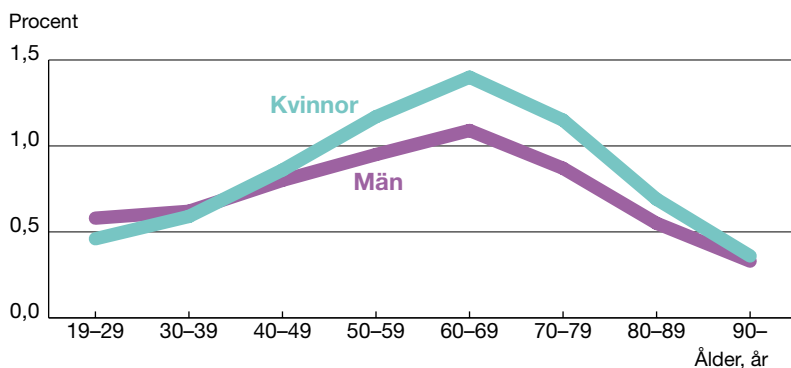
Regler 2011

Handikappersättning

Handikappersättning ger ekonomisk trygghet till personer med funktionsnedsättning som behöver hjälp av annan person eller har merutgifter på grund av sin funktionsnedsättning.

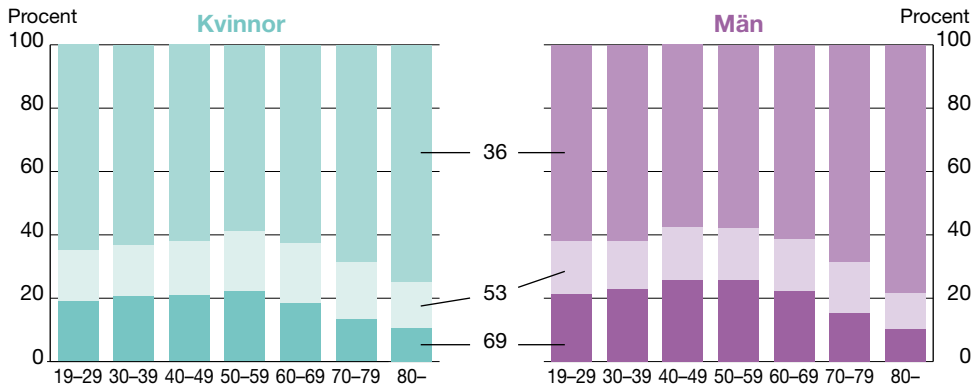

Personer med handikappersättning i december. Antal personer med handikappersättning ökade under 1990-talets andra hälft fram till början av 2000-talet men har därefter planat ut. År 2003 ändrades den nedre åldersgränsen för vilken handikappersättning kunde beviljas från 16 år till 19 år. År 2011 var antalet personer med handikappersättning drygt 61 000.

Andel av befolkningen med handikappersättning i december 2011. I hela befolkningen 19 år eller äldre hade knappt 1 procent handikappersättning i december 2011. Generellt sett är handikappersättning vanligare bland kvinnor

än bland män, dock inte i unga år vilket bland annat beror på att det är vanligare bland pojkar med medfödda funktionsnedsättningar. Andelen personer med handikappersättning i befolkningen är störst i åldersgruppen 60-69 år.

Handikappersättning efter ersättningsnivå och ålder i december 2011. Totalt 64 procent av kvinnorna och 62 procent av männen med handikappersättning hade den

lägsta nivån av ersättningen (36 procent). Den lägsta nivån är även vanligare i äldre åldersklasser.

Handikappersättning i december 2011. Av mottagarna av handikappersättning var 54 procent kvinnor och 46 procent män. Totalt betalades det ut omkring 1,2 miljarder kronor i handikappersättning år 2011, varav 53 procent till kvinnor och 47 procent till män.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor i december	
	Kvinna	Man	Kvinnor	Män
19-29	2 934	3 839	1 607	1 635
30-39	3 431	3 614	1 625	1 644
40-49	5 493	5 192	1 635	1 687
50-59	6 678	5 496	1 660	1 684
60-69	8 217	6 364	1 616	1 645
70-79	4 315	2 891	1 548	1 561
80-89	1 724	881	1 507	1 481
90-	235	86	1 391	1 367
Samtliga	33 027	28 363	1 612	1 644

En person som för avsevärd tid har fått sin funktionsförmåga nedsatt så att han eller hon behöver tidskrävande hjälp av någon annan för att klara sig hemma eller på arbetet kan få handikappersättning. Handikappersättning beviljas också om en person i övrigt har betydande merkostnader på grund av nedsatt funktionsförmåga. Handikappersättning kan beviljas från och med juli månad det år då en person fyller 19 år och som

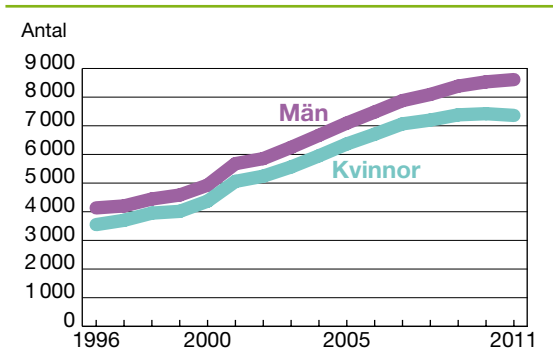
innan han eller hon fyllt 65 år har fått sin funktionsförmåga nedsatt.

Ersättningen är 36, 53 eller 69 procent av prisbasbeloppet per år, beroende på hjälpbehov och merkostnadernas storlek. År 2011 motsvarade de tre nivåerna 1 284, 1 890 respektive 2 461 kronor per månad. Blinda och personer med grav hörselskada får alltid ersättning om funktionsnedsättningen uppkom innan de fyllde 65 år.

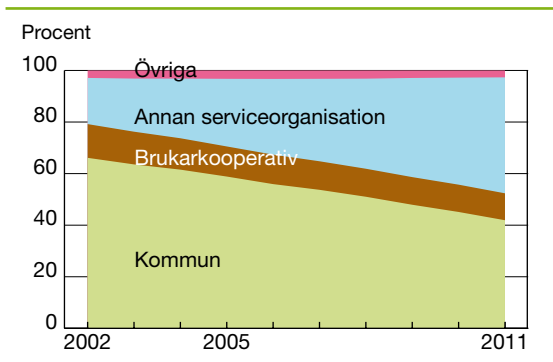
Regler 2011

Assistansersättning

Genom assistansersättning kan personer med omfattande funktionsnedsättningar få hjälp att klara sin vardag.

Personer med assistansersättning i december. Antalet personer med assistansersättning har ökat stadigt sedan mitten av 1990-talet. Från och med år 2001 ändrades reglerna så att personer som är 65 år får behålla den personliga assistans som de beviljats innan de fyllde 65 år, vilket bland annat kan förklara det ökade antalet därefter. Det har under hela tidsperioden varit fler män än kvinnor som får assistansersättning.

Personer med assistansersättning efter typ av anordnare i december. Andelen som anordnar assistans med hjälp av kommunen har stadigt minskat under tidsperioden till förmån för främst andra serviceorganisationer, där privata assistansanordnare ingår. Andelen som i december år 2011 anordnade assistans med hjälp av kommunen var 42 procent och andelen som anordnade assistans med andra serviceorganisationer var 45 procent.

I gruppen övriga ingår personer som väljer att vara egen arbetsgivare för sina assistenter eller som har assistans genom flera anordnare.

Assistansersättning i december

2011. Av totalt 95 miljoner beviljade timmar assistansersättning år 2011 gick 46 procent till kvinnor och 54 procent till män. Männen fick i genomsnitt fler beviljade timmar än kvinnorna i de flesta åldersklasser. Utgifterna för assistansersättning år 2011 var 24,3 miljarder kronor (inkluderar kommunernas utgifter).

Ålder	Antal mottagare		Antal timmar i medeltal, december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-14	861	1 263	412	397
15-19	522	770	461	476
20-24	552	795	549	559
25-29	430	635	582	594
30-34	412	522	597	589
35-39	417	503	555	575
40-44	432	492	534	548
45-49	516	557	526	550
50-54	520	501	511	535
55-59	644	620	494	523
60-64	787	776	485	512
65-	1 269	1 178	447	439
Samtliga	7 362	8 612	497	507

Assistansersättning efter personkrets i december 2011.

Antal personer med beviljad assistansersättning är störst i personkrets 3, vilken motsvarade 59 procent av alla kvinnor och 52 procent av alla män som beviljats assistansersättning. Flest antal timmar per månad beviljas till personer i personkrets 2, vilket beror på att denna grupp möter funktionshinder som i genomsnitt förorsakar mer omfattande behov av stöd och

Personkrets	Antal personer		Antal timmar i medeltal	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
1	2 585	3 531	514	511
2	335	515	585	606
3	4 247	4 320	484	497
Samtliga	7 167	8 366	499	510

Observera att uppgift om personkrets saknas för vissa personer, varvid uppgifterna för samtliga skiljer sig något från de som redovisas i tidigare tabell. För förklaring av de olika personkretsarna se regelruta.

service än personer i de andra personkretsarna.

Assistansersättning kan ges till personer med utvecklingsstörning, autism eller autismsliknande tillstånd. (personkrets 1), personer med betydande och bestående begåvningsmässiga funktionsnedsättningar efter en hjärnskada i vuxen ålder som orsakats av yttre våld eller kroppslig sjukdom (personkrets 2) eller personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar, som uppenbart inte beror på ett normalt åldrande. (personkrets 3). Hjälp med grundläggande behov måste uppgå till mer än 20 timmar i veckan för att få ersättning från Försäkringskassan. Om behovet är mindre är det kommunen som

ska tillgodose behovet av hjälp. Personer som bor i gruppbostad eller vårdas på institution har inte rätt till assistansersättning.

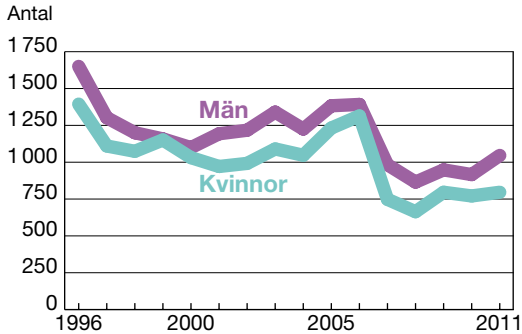
Assistansersättningen får endast användas till köp av personlig assistans genom kommunen, brukarkooperativ alternativt privat företag eller för att själv avlöna de personliga assistenter som anlitas till hjälp i den dagliga livsföringen.

Assistansersättning betalas med ett belopp per timme, vilket år 2011 motsvarade 258 kronor. Möjlighet finns dock för personer med särskilda skäl att ansöka om ett högre belopp. Det högsta beloppet 2011 var 289 kronor.

Regler 2011

Bilstöd

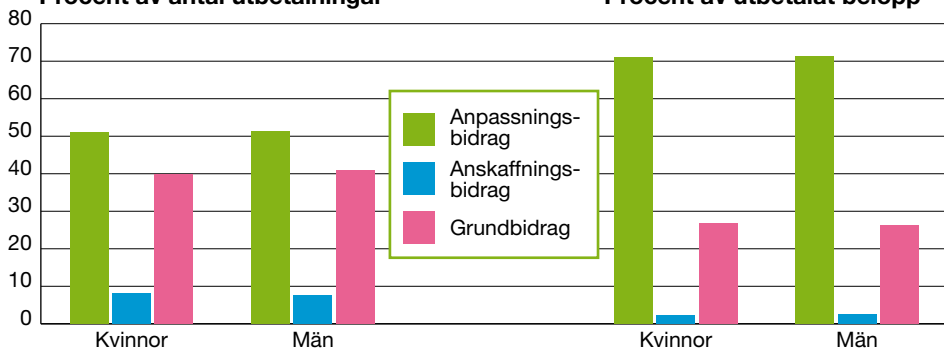
Bilstöd ska underlätta för personer med funktionsnedsättning som har stora och bestående svårigheter att förflytta sig.

Antal beviljade bilstöd. Bilstödet infördes 1988. Eftersom det fram till och med år 2006 enbart var möjligt att få ett nytt bilstöd vart sjunde år förekommer det toppar med en viss regelbundenhet under tidsperioden. Sedan år 2007 kan ett nytt bilstöd beviljas vart nionde år. Det är något färre kvinnor än män som får denna ersättning.

Procent av antal utbetalningar

Procent av utbetalat belopp

Bilstöd efter typ av bidrag år 2011.

Den vanligaste typen av bilstöd år 2011 var anpassningsbidrag, vilket motsvarade 51 procent av alla bilstöd som betalades ut för kvinnor

och män. Av det utbetalda beloppet år 2011 betalades 71 procent ut i form av anpassningsbidrag.

Bilstöd år 2011. Av mottagarna av bilstöd var 44 procent kvinnor och 56 procent män. Totalt betalades det ut drygt 260 miljoner kronor i bilstöd år 2011, varav 44 procent till kvinnor och 56 procent till män.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-15	216	291	102 328	100 784
16-19	56	84	127 599	127 917
20-24	55	72	158 324	126 781
25-29	37	44	108 838	154 589
30-34	46	61	80 436	196 164
35-39	68	94	153 233	107 397
40-44	91	131	116 682	114 493
45-49	122	145	132 703	117 448
50-54	94	99	116 013	119 560
55-59	84	91	129 873	116 908
60-64	88	114	158 573	141 153
65-	43	43	77 944	105 149
Samtliga	1 000	1 269	119 927	125 505

Personer som har en funktionsnedsättning som ger stora svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att använda allmänna kommunikationer kan få bilstöd. Funktionsnedsättningen ska finnas kvar i åtminstone nio år. Även föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan få bilstöd om de behöver bilen för att kunna förflytta sig tillsammans med barnet. Bilstöd består av flera bidrag. Det finns två bidrag för att köpa bil

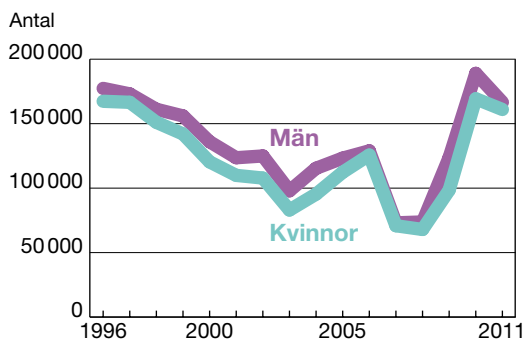
- grundbidrag och anskaffningsbidrag. Grundbidrag kan ges för inköp av bil och kan beviljas vart nionde år. Beroende på inkomsten kan även anskaffningsbidrag vara aktuellt. Anpassningsbidrag kan beviljas för anpassning av fordon. Bilstöd kan i vissa fall även beviljas för körkortsutbildning. Bilstöd beviljas främst till bil, men även till andra motorfordon som motorcykel eller moped.

Regler 2011

Annan utbetalning

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning betalas ut till arbetslösa personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program.

Antal mottagare av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning betalas ut av Försäkringskassan, men kostnadsansvaret ligger hos Arbetsförmedlingen. Under år 2011 fick omkring 330 000 personer aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning, varav något fler var män än kvinnor.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16–24 ¹	42 148	53 606	102	102	199	204
varav						
utvecklingsersättning	33 923	42 557	100	101	128	129
aktivitetsstöd	11 440	15 153	79	79	349	358
25–29	14 274	18 351	101	108	340	370
30–34	12 522	13 375	98	104	381	401
35–39	14 953	12 724	108	111	417	436
40–44	17 238	12 920	116	118	433	464
45–49	18 403	14 315	123	126	446	483
50–54	15 300	13 650	132	136	458	504
55–59	13 644	13 464	142	146	481	527
60–	12 514	14 205	149	148	512	563
Samtliga	160 996	166 610	116	117	372	381

¹ Antalet för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning summerar inte till antalet för åldersgruppen 16–24 år. Detta beror på att en person både kan ha fått utvecklingsersättning och aktivitetsstöd under året. Summan för åldersgruppen 16–24 år anger dock unika individer som har fått någon av dessa ersättningar under året.

Antal mottagare av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning år 2011. Av mottagarna av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning var 49 procent kvinnor och 51 procent

män. Totalt betalades det ut knappt 15,4 miljarder kronor i aktivitetsstöd och utvecklingsersättning under år 2011, varav 48 procent till kvinnor och 52 procent till män.

En person som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program via Arbetsförmedlingen får aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning från Försäkringskassan. Exempel på program som berättigar till aktivitetsstöd är jobb- och utvecklingsgaranti, arbetspraktik och stöd till start av näringsverksamhet. Deltagare som uppfyller villkoren för a-kassa får aktivitetsstöd med högst 680 kronor per dag och minst 320 kronor per dag år 2011. Deltagare som inte uppfyller villkoren för a-kassa får aktivitetsstöd på garantinivån 223 kronor per dag år 2011.

Personer som är 18-24 år och som deltar i jobbgarantin för ungdomar och arbetslivsintroduktion får utvecklingsersättning i stället för aktivitetsstöd på garantinivå om de inte uppfyller villkoren för a-kassa. Utvecklingsersättning lämnas år 2011 med 136 kr per dag om inte deltagaren saknar slutbetyg från gymnasiet och är under 20 år, då lämnas utvecklingsersättning med 48 kr per dag. Utvecklingsersättningen är till skillnad från aktivitetsstödet en skattefri ersättning.

Regler 2011

Etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning

Etableringsersättning och tilläggsförmånerna till etableringsersättning betalas ut till nyanlända invandrare som har en etableringsplan hos Arbetsförmedlingen.

Ålder	Antal mottagare		Andel med etableringstillägg, procent		Andel med bostadsersättning, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16-19	78	120	12	0	17	23
20-24	703	730	12	3	16	24
25-29	677	862	20	7	17	23
30-34	556	608	31	17	15	19
35-39	426	465	38	21	9	20
40-44	304	330	37	28	12	16
45-49	267	208	35	31	10	15
50-54	165	159	27	30	10	13
55-59	122	107	14	31	9	13
60-65	91	95	5	9	11	18
Samtliga	3 389	3 684	25	14	14	20

Antal mottagare av etableringsersättning år 2011. Av mottagarna av etableringsersättning var 49 procent kvinnor och 51 procent män. Totalt betalades det ut omkring 263 miljoner kronor i etableringsersättning under år 2011, varav 47 procent till kvinnor och 53 procent till män.

Andelen mottagare med etableringstillägg var störst i åldrarna 30-49 år, vilket kan förklaras av att det är den ålder då det är vanligast med hemmaboende barn. I alla åldrar var andelen med bostadsersättning högre bland män, vilket kan bero på att det var vanligare bland män att bo ensamma.

Födelseregion	Kvinnor	Män	Samtliga
Övriga Europa ¹	87	91	178
Afrika söder om Sahara	1 768	1 849	3 617
Asien utan Mellanöstern	437	501	938
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	1 044	1 188	2 232
Övriga eller okänd	53	55	108
Samtliga	3 389	3 684	7 073

¹ Europa exklusive Norden och EU:s 27 medlemsstater.

Antal mottagare av etableringsersättning år 2011 per födelseregion. Del flesta mottagarna av etableringsersättning kommer

från Afrika söder om Sahara och från Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet. Från dessa regioner kommer 83 % av mottagarna.

Nyanlända invandrare i åldrarna 20–64 år som beviljats uppehållstillstånd som flyktingar, kvotflyktingar eller anhöriga till dessa kan beviljas etableringsersättning. Även nyanlända invandrare som är mellan 18 och 20 år kan beviljas etableringsersättning förutsatt att de saknar föräldrar i Sverige. Etableringsersättning beviljas av Arbetsförmedlingen och betalas ut av Försäkringskassan. Ersättningen är 308 kr per arbetsdag om personen på heltid deltar i en etableringsplan, och kan betalas ut under högst 2 år.

En person med etableringsersättning kan även ansöka om etableringstillägg eller bostadsersättning. Dessa handläggs och beviljas av Försäkringskassan. Etableringstillägg kan beviljas till personer som har hemmaboende barn upp till 20 år. Ersättningen är 800 kr per barn som är under 11 år och 1 500 kr per barn som är 11–20 år. Som mest kan 4 500 kronor i etableringstillägg betalas ut. Tillägget beviljas per hushåll. En person som har etableringsersättning och som bor ensam i egen bostad kan få bostadsersättning. Som mest är bostadsersättningen 3 900 kronor.

Regler 2011

Publicerat av Försäkringskassan

I denna förteckning finns de publikationer som har givits ut av Försäkringskassan mellan januari 2011 och januari 2012

Beställ eller ladda ner via Försäkringskassans hemsida www.forsakringskassan.se.

Barn, familj och handikapp

Statlig personlig assistans – resultat från undersökning av gruppen assistansberättigade (Socialförsäkringsrapport 2011:18)

Föräldrapenning. Båda föräldrarnas försäkring? (Socialförsäkringsrapport 2011:13)

Socialförsäkringstaket och föräldralön – ekonomi vid föräldraledighet (Socialförsäkringsrapport 2011:11)

Rättsfallsöversikt – personlig assistans (Anser 2011:1)

Särlevande föräldrar och deras barns boende och underhåll (Socialförsäkringsrapport 2011:5)

Intygskrav inom tillfällig föräldrapenning. En utvärdering av införd reform 1 juli 2008 (Socialförsäkringsrapport 2011:1)

Sjukförmåner

Sjukskrivningsdiagnoser i olika yrken. Startade sjukskrivningar (>14 dagar) per diagnos bland anställda i olika yrken år 2009 (Socialförsäkringsrapport 2011:17)

Varför finns det skillnader i bifallsfrekvensen inom arbetsskadeförsäkringen? En studie om orsakerna till skillnader i bifall och avslag mellan kön, födelseland och var beslutet fattas (Socialförsäkringsrapport 2011:16)

En utvärdering av sjukskrivningsprocessen efter införandet av de nya sjukförsäkringsreglerna 2008-07-01 (Socialförsäkringsrapport 2011:15)

Utvärdering av prognosverktyget (Socialförsäkringsrapport 2011:14)

Kvalitetsgranskning av läkarintyg. En del av sjukskrivningsmiljarden (Socialförsäkringsrapport 2011:12)

Undersökning av i vilken utsträckning information om det statliga tandvårdsstödet nått befolkningen
(Socialförsäkringsrapport 2011:10)

Nyttjande av det statliga tandvårdsstöd som infördes 1 juli 2008. Analys utifrån ett demografiskt och socioekonomiskt perspektiv
(Socialförsäkringsrapport 2011:9)

Försäkringskassans samarbetspartners kännedom om de nya reglerna i sjukförsäkringen. Resultat från en undersökning hösten 2010 (Socialförsäkringsrapport 2011:8)

Försäkringsmedicinska beslutsstödet. En långtidsuppföljning av förändringar i sjukskrivningsmönster
(Socialförsäkringsrapport 2011:7)

Nya ohälsomått inom sjukförsäkringen. En introduktion till det nya sjukpenningtalet samt nybeviljade sjukersättningar eller aktivitetsersättningar per 1000 registrerade försäkrade
(Socialförsäkringsrapport 2011:6)

Vad kostar olika sjukdomar i sjukförsäkringen? Kostnader för sjukpenning i sjukskrivningar (över 14 dagar) samt sjukersättning och aktivitetsersättning år 2009 fördelat på diagnos
(Socialförsäkringsrapport 2011:4)

Analys av kvaliteten i rapporteringen till Försäkringskassan inom det statliga tandvårdsstödet (Socialförsäkringsrapport 2011:2)

Övriga

Socialförsäkringen i siffror 2011

Social Insurance in Figures 2011

Mellan arbete och sjukdom. Rapport från forskarseminariet i Umeå 19–20 januari 2011 (Socialförsäkringsrapport 2011:3)

Socialförsäkringen i siffror 2012

Socialförsäkringen är ett naturligt inslag i de flestas liv. Den har stor betydelse inte bara för människors trygghet och välfärd, utan också för samhällsekonomin. År 2011 omfattade utgifterna för de försäkrings- och bidragssystem som administrerades av Försäkringskassan totalt 209 miljarder kronor, vilket motsvarar 6 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP).

Försäkringskassan ger årligen ut *Socialförsäkringen i siffror* som syftar till att med statistik och kommentarer redovisa ett antal försäkringar och bidrag inom ramen för socialförsäkringen som Försäkringskassan administrerar och betalar ut. Dessa försäkringar och bidrag beskrivs här i tabeller, kartor och diagram utifrån områdena socialförsäkringens omfattning och finansiering, registrerade försäkrade, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning samt för annan utbetalning.